

Slovenski dom

Štev. 292.

V Ljubljani, torek 27. decembra 1938.

Leto II

Uspešna Francova ofenziva v Kataloniji

Republikanska vlada se pripravlja na beg iz Barcelone

Francova vojska prodira pod Pireneji in v taragonsko pokrajino ter se je bojna črta pomaknila za 25 km v rdeče ozemlje

Pariz, 27. dec. Veliki napad, ki ga je nacionalistična vojska začela 23. decembra, se med hudimi boji razvija na vsem severnem in zahodnem katalonskem bojišču, in sicer na črti, ki je dolga 100 km. Kljub hudim zametom, snežnim viharjem in močnemu odporu rdeče vojske, nacionalisti napredujejo na vsej črti in so prodrli 25 km daleč v ozemlje, ki je bilo do zdaj zasedeno po rdečih črtah. Francova vojska je glavne sunke izvedla na severu v okolici Trempa, kjer bo prodrala dalje vzdolž francosko španske meje in pa na južnem delu bojišča v smeri proti Taragni. Prodiranje kaže, da hoče Francova poveljstva po eni strani odrezati Katalonijo od Francije, od koder je do zdaj prihajala vsa vojska in gospodarska pomoč ter v velikem loku obkrožili Barcelono. Sinočnje uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi:

»Naše silovito napredovanje se nadaljuje. Naši oddelki so zavzeli več važnih gorskih grebenov. Pehota je na vsej bojni črti napredovala za 25 km,

konjenika pa je na nekaterih predelih šla še za 10 km daleč.

Južno od ceste, ki veže Lerido s Taragono, so naši oddelki vdrli daleč v Taragonsko pokrajino. Prvi dan so naše čete zalele 2200 ujetnikov. Sovražnik je v silovitih bojih pustil za seboj nekaj tisoč mrtvih, od katerih so jih naši oddelki pobrali že 950. 300 rdečih miličnikov je včeraj pobegnilo na srednjem delu bojišča iz republikanske vojske ter prestopilo na našo stran. Vseh beguncev in ujetnikov je bilo včeraj 1500, med njimi večje število častnikov. Pred nacionalistično vojsko gre letalstvo, ki pripravlja teren za napad pehote.

Uradno poročilo rdečega vrhovnega poveljstva pravi, da so vladne čete odbile vse sovražne napade na severu pri Trempu. Na bojišču pri reki Segre so nacionalisti s pomočjo topništva in letal ter tankov nadaljevali z napadi, vendar se zaradi dobre obrambe rdečih postojank, ti napadi niso posrečili. Vladne čete so po poročilu iz Barcelone

celo prešle v protinapad. Sovražnik je zavzel Almatre. Sovražni napad med Alverso in Aspe je bil odbit. Republikansko letalstvo je uspešno bombardiralo sovražne utrjene postojanke.

Saint Jean de Luz, 27. decembra. AA. DNB: Zadnja poročila, ki prihajajo s katalonskega bojišča, potrjujejo, da dirajo južno od Leride zelo ogroženi boji. Zlasti poudarjajo veliko napredovanje nacionalističnih čel.

Malaga, 27. decembra. AA. Havas: Radijska postaja v Malagi je objavila, da nacionalisti v svojem prodiranju pade sovražne čete, ki so morale zapustiti mesto Boriap. Nacionalisti so prodrli v pokrajino Taragono, kjer je sovražnik zgradil močan obrambni sistem.

Pariz, 27. decembra. Pariški list »Matin« poroča, da je barcelonska vlada že vse pripravila, da se umakne iz Barcelone zaradi posrečenega prodiranja nacionalistov v Katalonijo. Španska vlada bi se preselila v Valencijo ali v Cartagena ali pa celo v Albaceto.

Vesti 27. decembra

Francoska vlada je poslala italijanski vladi posebno spomenico, ker je Italija odpovedala sporazum, ki sta ga glede Tunica in drugih vprašanj podpisali 1935 obe državi. O vsebini te spomenice se ni nič znanega, vendar pišejo italijanski listi, da ta spomenica ne bo ničesar spremenila italijanskih zahtev.

Več odličnih Judov, zdravnikov in znanstvenikov se je ustrelilo ali si drugače vzelo življenje v Budimpešti zaradi poostrežive zakona proti Madžarskim Judom.

Francosko zunanje ministrstvo uradno zanika vesti, da bi bila vlada dovolila prevažati vojaški material iz Italije čez francosko ozemlje v Francosko Španijo.

Italija in Sovjetska Rusija sta se sporazumeli, da bosta z novim letom odpravili svoja konzulata v Milanu in Odesi.

Madžarska vlada obžaluje obmejne spopade na slovaško madžarski meji pretekli teden. Oskrbela je vse potrebno, da do spopadov ne bo več prihajalo. Tako pravi uradno poročilo slovaškega tiskovnega urada, ki je izšlo pred dvema dnevoma.

Novi romunski zunanji minister Gafencu je postal pozdravno brzojavko madžarskemu zunanjemu ministru Czakyju, ki se mu je za njo lepo zahvalil.

Francoska vlada je na zadnji seji sklenila, da bo izdala novo uredbo za organizacije mestne uprave v Marceilleu, kjer dan s dneom odkriva revizorji notranjega ministrstva večje škandale, ki jih je omogočal sedanjí občinski svet pod vodstvom socialističnega župana in senatorja Tassa, ki je sam prizadel v več umazanih korupcijskih in kriminalnih aferah.

Romunska vlada je sklenila z vso naglico pospeševati oboroževanje. Seji je predsedoval kralj sam.

48 starih torpednih rušilcev, ki pripadajo ameriški vojni mornarici, bodo razdrti in jih prodali za staro železo.

Češkoslovaški ministrski svet je sklenil odpustiti iz državne službe vse omožene ženske in znižati starostno mejo za državne uradnike, da bi s tem omogočil nezaposleni inteligenci dostop do službe.

V Parizu je umrl general Féquant, vrhovni inšpektor francoskega vojnega letalstva.

Angleški vojni minister Hore Belisha je prebil božične praznike v Franciji in sicer pri nekem prijatelju blizu Strassbourga.

50 krav je zgorelo na neki kmetiji pri Montlucou v srednji Franciji, ker so se vneli skednji okrog hleva. V skednjih je bilo kakih 200 vagonov slame.

Na izrednem običnem zboru francoske socialistične stranke, ki se je začel v nedeljo v Monttrougeu so se pokazala huda nasprotja med Blumovo skupino in med skupino Paula Faurea. Blum je kot Jud proti sedanjí zunanji politiki Daladierove vlade in za vojno. Faureova skupina pa zagovarja Daladiera. Verjetno je, da bo na zboru prišlo do novega razcepa med francoskimi socialisti.

V Pragi je umrl pisatelj Karel Čapek, eden najzvestejših časnikaških sodelavcev pokojnega Masaryka in dr. Beneša. Čapek je napisal veliko literarnih del, romanov in dram, ki so zanimivejša po iskani, velikokrat fantastični vsebini, kakor pa po notranji ali zunanji umetniški dovršenosti. Ker je Čapek veljal za uradnega umetnika prejšnje republike, so ga kot takega precej prevajali tudi v tuje jezike, dasi bi marsikateri zreljši češki umetnik to bolj zaslužil po vrednosti svojih del.

Za zagovarjanje Juda Grünspana, ki je pred tedni umoril nemškega poslanika svetnika v Parizu Ratha, se je ponudil sam pravosodni minister Združenih držav Cummings. Če bi morilec ne bil Jud, bi seveda ne užival v ameriški javnosti takega usmiljenja.

Zakon o zaplombi vsega cerkvenega imetja pripravljajo v nemškem ministrstvu za vere, poroča londonski »Evening Standard«.

Angleške oblasti so dale dovoljenje za priselitev 46 judovskih rabinov, 30 kantorjev, 100 judovskih veroučiteljev in 150 bogoslovcev.

Naše poslanstvo v Bukarešti je z ukazom kraljevih namestnikov povišano na stopnjo veleposlanštva. V Barceloni so praznovali včeraj petletnico, kar je umrl veliki katalonski nacionalist, polkovnik Macia. Macia je bil tudi eden najbogatejših Kataloncev, ki je vse svoje imetje žrtvoval na kulturni napredek svojega naroda in je med drugim izdal na svoje stroške najpopolnejši in z znanstveno razlago oekrbljeni prevod svetega pisma v katalonščini.

Italijanski listi pišejo o potovanju francoskega ministrskega predsednika Daladiera na Korziko in pravijo, da je to potovanje demonstracija proti Italiji, da se pa Italija teh in takih demonstracij ne boji.

Črne koze so začele divjati v Šanghaju. Strašna bolezen je zajela tudi evropski predel mesta.

Za 22 milijonov funtov šterlingov zlata so pretekli mesec poslali iz Anglije v Združene države.

Predsednik francoske republike Lebrun je včeraj sprejel novega romunskega veleposlanika v Parizu Tatarescu. Tatarescu je v predstavitvenem nagovoru dejal, da bosta Francija in Romunija okrepili stike v gospodarstvu in v politiki, kakor to narekujejo potrebe novega časa.

trjuje, da je Samuhova mati umrla. Samuh je nato skušal operirati dve zavarovalnici za posmrtnino po svoji materi. Prišli pa so mu na sled. Samuh se je izognil kazni s samomorom, ker se je obesil. Vrabl pa danes sploh ni prišel k razpravi. Pri obravnavi je prišla na dan njegova zanimiva pustolovska preteklost. Kaznovan je bil vsega skupaj 38 krat. Med drugim je bil tudi kaznovan zaradi sleparij, s katerimi je oškodoval svoje znanih trpinov bratov Markuzzi, ki so bili po nedolžnem na smrt obsojeni, potem pomilostili na dosmrtno ječo, lansko leto pa se je pri obnovitveni razpravi izkazala njihova nedolžnost. Ko so časopisi pisali, da bo proti Markuzziem razpisana obnovitvena razprava, je šel Vrabl v Drvanjo ter se je s svojim jetnikom predstavil kot uradnik mariborskega odvetnika dr. Komavlija, ki je vodil obnovitveni proces. Izavil je pod to pretezo od svojcev precej denarja. Danes je bil Vrabl obsojen v odsodnosti na 1 leto in 2 meseca strogega zaporu ter na 3 leta izgube častnih pravic.

Božični nagovor sv. očeta

Vatikan, 27. dec. o. Na Sveti dan je papež sprejel člane kardinalskega kolegija, ki so mu voščili praznike. Sv. oče je pri tej priliki imel nagovor, v katerem je izrazil svoj žalost, katero mu povzročajo resne skrbi in grenke bridkosti. Grenke skrbe zaradi resničnih in številnih preganjanj katoliške akcije, zaradi napadov na razne sedeže katoliških ustanov in na njihove arhive celo v tako katoliški državi, kakor je Italija.

Sv. oče je na koncu govora izrazil želje, naj bi z visokih mest prišel namig, da bi ti pojavi nehali. — Sv. oče je bil pri sprejemu videti zelo žalosten in slab.

Ataturk - večni predsednik turške republikanske stranke

Carigrad, 27. decembra. AA. Anatolska agencija poroča: Izredni kongres turške republikanske stranke bi moral izvoliti načelnika stranke po smrti predsednika Kemala Ataturka. Spremenili so le besedilo člena, ki govori o načelniku stranke in je njegovo besedilo sedaj tole:

Ataturk je ustanovitelj in večni načelnik stranke. Ismet Ineni pa je do smrti: vrhovni načelnik stranke. Mesto vrhovnega načelnika stranke je lahko za razpolago samo v primeru smrti, težke bolezni ali odstopa vrhovnega načelnika stranke. Novo besedilo je bilo sprejeto soglasno.

Vsi navzoči so burno pozdravili novega vrhovnega načelnika Ismeta Inenija, ko se je dvignil in v svojem govoru podčrtal temelje notranje in zunanje politike, ki so ostala neizpremenjena. Do smrti vrhovni načelnik je imenoval za podpredsednika stranke Djelala Bajaria, predsednika vlade in generalnega tajnika Refika Seidmanna, ministra notranjih zadev.

Izstopi iz francoskih levičarskih strokovnih organizacij

Pariz, 27. dec. o. Osrednja levičarska strokovna organizacija, Glavna delavska zveza, ki jo vodijo komunisti, je zaradi neuspele stavke 30. novembra začela zelo izgubljati med francoskim delavstvom. Od 1. do 25. decembra je iz delavskih organizacij, vključenih v to zvezo, izstopilo samo v Parizu in okolici 87.500 delavcev. Med njimi 1200 delavcev iz Renaultovih avtomobilskih tovarn, v katerih so komunisti 30. decembra pripravljali revolucionarni udar.

Prav tako izgubljajo levičarska glavna delavska zveza ugled v severnofrancoskih industrijskih središčih, kjer je doslej štela nad milijon članov. V nekaterih velikih tekstilnih podjetjih okrog Lillea je izstopilo do 50% delavcev, ki so bili do zdaj vključeni v glavni delavski zvezi. Delavstvo organizaciji zameri, da se je pod vplivom komunistov spustila v čisto politično borbo, ki delavstvu škoduje. Brez stvarne potrebe in brez strokovnih razlogov je organizirala ponesrečeno stavko 30. novembra. Zaradi stavke, ki ni bila utemeljena, so podjetja po vsej Franciji preklicala kolektivne pogodbe, s čimer je delavstvo ogromno izgubilo. Za te izgube krivi voditelje svoje nekdanje vse-mogočne strokovne organizacije.

344 nesrečnih smrti med prazniki v Ameriki

Newyork, 27. decembra. Med božičnimi prazniki je v Newyorku umrlo zaradi prometnih nesreč ali pa naredilo samomor 344 oseb. Pri prometnih nesrečah je bilo ubitih 263 oseb. Nad Združene države se razteza sedaj topel val. Po cerkvah so na praznik in včeraj molili za pokoj duš tistih, ki so bili žrtve prometnih nesreč, za dvig vere v Evropi, molili pa so tudi za rešitev demokracije in za plemensko ter versko strpnost na svetu.

Snežen božič in nenaden dvig temperature v Angliji

London, 27. decembra. AA. Reuter: Sneg se je po vsej Angliji začel taliti. Vroč val, ki se razteza z Irske, je znatno povišal temperaturo. Mislijo, da se bo temperatura še dvignila. Tako je bilo sinoči ob 20 v Londonu 6 stopinj nad ničlo.

Vandar pa je še mnogo cest, posebno v grofiji Kentski, zasneženih in so številne vasi brez zvez. Na božični praznik so morali odpovedati mnogo nogometnih tekem, prav tako pa so odpovedali tudi vse konjske dirke. Zaradi višje temperature je megla nad Anglijo še gostejša. Sneg po londonskih ulicah se zelo hitro topi.

Dr. Korošec in dr. Stojadinović sta odpotovala v tujino

Voditelj Slovencev je dobil za božič najvišje jugoslovansko odlikovanje

Belgrad, 27. dec. m. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je na božični praznik sprejel v avdienco prejšnjega notranjega ministra dr. Antona Korošca. Knez namestnik Pavle je zaslužnega državnika pri tej priliki odlikoval z najvišjim našim redom, s Karadjordjevo zvezdo prvo stopnje.

Včeraj zjutraj je dr. Anton Korošec odpotoval z ekspresnim vlakom v tujino, kjer bo ostal krajši čas.

Na železniško postajo so ministra dr. Korošca sprejeli ter mu želili srečno pot minister dr. Mehmed Spaho, gradbeni minister dr. Miha Krek, notranji minister M. Acimović, minister na razpoloženju Dimitrije Magarašević, šef kabineta predsedništva vlade dr. Jovo Marković in najbližji dosedanjí sodelavci ministra dr. Korošca.

Belgrad, 27. dec. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je odpotoval

predsinočnjim z brzim vlakom v tujino, kjer bo ostal čez božične praznike. Na železniško postajo so predsednika vlade sprejeli prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister za gozdove in rudnike Dobrovič Stošević, gradbeni minister dr. Miha Krek, vojni minister armadni general Milutin Nedić, notranji minister Milan Acimović, poštni minister Panta Jovanović, bivši minister Djura Janković, večje število senatorjev, poslancev in osebnih prijateljev dr. Stojadinovića.

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović je danes dopoldne nekaj po 10. uri potoval skozi Ljubljano. Spremljal ga je šef kabineta Protić.

Ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Stojadinovića bo za njegove odsotnosti zastopal z ukazom kr. namestnikov prometni minister dr. Mehmed Spaho.

Strahotna železniška nesreča na sveto noč v Romuniji

Bukarešta, 27. dec. o. Na sveti večer sta na romunski železniški postaji Frakacea trčila dva potniška vlaka. Zaradi nenavadno močnega udarca sta bili obe lokomotive popolnoma uničeni, poleg njih pa še sedem potniških vagonov. Po dozdaj znanih podatkih, je našlo smrt okoli 100 ljudi, ranjenih pa je bilo 321. Do trčenja vlakov je prišlo zaradi tega, ker so bile kretnice napačno postavljene. Ko je glavno železniško ravnanstvo

zvedelo za to nesrečo, je poslalo takoj dva posebna vlaka s potrebnim sanitetnim materialom na kraj te strašne katastrofe. Večino ranjenecv so odpeljali v bolnišnico v Bolgradu.

Zaradi nesreče vlada po vsej Romuniji slina žalost. Na ponesrečenih vlakih se je vozilo veliko število častnikov in vojakov, ki so šli za božič domov.

Voditelj socialistične internacionale Vandervelde umrl

Bruselj, 27. dec. o. Davi ob pol šestih je v Bruslju na svojem stanovanju umrl belgijski socialistični prvak in voditelj druge internacionale Emil Vandervelde. Smrt je prišla nenadno, saj je Vandervelde v nedeljo preživel še v čisto normalnem razpoloženju. Slabost ga je prišla v nedeljo zvečer, ko se je vrnil iz kinematografa. Zadel ga je kap. Od sinoči dalje je ležal v nezvesti. K postelji so poklicali najodličnejše belgijske zdravnike, a je bila njihova pomoč brezuspešna. Z Vanderveldem je evropski socializem izgubil zadnjega svojih velikih in pomembnih voditeljev.

Napovedi o bodoči madžarski manjšinski politiki

Budimpešta, 27. decembra. Predsednik madžarske vlade Imredy je napisal za božično število »Pester Lloyd« članek o madžarski manjšinski politiki. V tem članku Imredy pravi, da se bo njegova vlada glede pouka v osnovnih šolah zvesto držala načela, da bodo otroci, ki govorijo nemško, obiskovali nemške šole. Tega načela se bodo držali tudi pri otroških vrtcih. Nemško prebivalstvo bo odslej smatelo s krajevnimi oblastniki govoriti v svojem materinem jeziku. Prav tako bo tudi rešeno vprašanje o izdajanju časopisov in ustanavljanju društev. Vlada bo najprej ustanovila komisariat za manjšine. Ministrski predsednik v članku poudarja, da se bodo Madžari držali istih načel tudi pri ostalih manjšinah, predvsem pri Slovaki. — Dozdaj pri ravnanju s Slovaki ni bilo opaziti posebne pravičnosti.

Vremensko poročilo

Kranjska gora: — 16, jasno, mirno, 70 cm pšišča.
Pokljuka: — 19, jasno, mirno, 70 cm pšišča.
Polzevo: — 12, jasno, mirno, 34 cm sreža.
Bled: — 15, jasno, mirno, 62 cm pšišča.
Rateče-Planica: — 17, jasno, mirno, 59 cm pšišča.
Peč-Petelinček: — 19, jasno, mirno, 95 cm pšišča.
Planica-Slatna: — 15, jasno, mirno, 65 cm pšišča, drslasiče uporabno.
Zlatorog v Bohinju: — 9, deloma oblačno, 95 cm pšišča.
Dom na Komni: — 17, sončno, 130 cm pšišča.

Streljanje v Mariji Bistrici na sveti večer

Belgrad, 27. dec. AA. 24. decembra okoli 23.30 je večja skupina kmetov, ki so bili precej razgreti od pijače, ter so prišli iz okolice v Marijo Bistrico k polnočnici, napadla s streljanjem, kamenjem ter s koli orožnike, ki so se tedaj mudili na orožniški postaji. Ta skupina kmetov je pobila vsa okna na postaji. Poveljniki orožniške postaje je napadalec v imenu zakona pozval, naj prenehajo z napadom in se razidejo. Napadalec pa ga niso hoteli poslušati, pač pa so se ob nedovoljenih vzhikih poslužili orožja ter napadali dalje orožniško postajo in orožnike, ki so bili po predpisih svoje službe primorani uporabiti orožje. Takoj zatem so se napadali razbežali. Pri spopadu je bil eden ubit, ranjenih pa pet. Od teh petih je pozneje eden tudi v bolnišnici umrl. Višji uradnik banske uprave ter višji orožniški častnik sta bila tako poslana na kraj napada, da ugotovita dejansko stanje.

Sodbe pred mariborskim sodiščem

Maribor, 26. dec.

Kakor smo poročali v četrtkovem »Slovenskem domu«, sta bili v četrtek pred mariborskim okrožni sodiščem dve zanimivi razpravi. Pri prvi je sedelo na zatožni klopi pet viničarjev iz St. Ilje, zaposlenih pri pekovski mojstru Jurgecu. Pod vodstvom Ivana Zunkovića so vršili pri Jurgecu razne tatvine. Kradli so mu vino in žganje ter jabolka iz kleti. Zunković pa je s ponarejenim ključem vdiral v Jurgečovo pekarno ter mu nosil iz predala tisočake. Jurgec pravi, da mu je Zunković odnesel vsega skupaj 17.000 dinarjev. Sodba je bila stroga: Ivan Zunković je dobil 1 leto in 8 mesecev strogega zaporu ter 3 leta izgube častnih pravic, Zunković Ludvik 5 mesecev strogega zaporu ter 2 leti izgube častnih pravic. Pavalec Franc 6 mesecev strogega zaporu in 2 leti izgube častnih pravic, Rumpf Anton 20 dni strogega zaporu pogojno na 2 leti in Pavalec Marija 3 mesece strogega zaporu pogojno na 2 leti.

Pri drugi razpravi je prišel na vrsto 51-letni Jožef Vrabl, bivši knjigovodja iz Grušve. Zagovarjal se je zaradi pomaganja pri ponarejanju listin. Pokojnemu mariborskemu starinarju Francu Samuhu je Vrabl ponaredil mrtvaški list s pečatom župnega urada v Rušah, s katerim se po-

Božični prazniki v Mariboru

Maribor, 26. decembra.

Takih božičnih praznikov, kakor so bili letošnji, ni pač vedno želimo: V lepem okviru, ki jim ga daje narava z belo, mehko snežno odejo, potekajo v svetnem razpoloženju, brez vseh razburljivih zunanjih dogodkov. Mariborčani praznujejo potem takšne božične praznike v znamenju staroslavne tradicije. Pri dobri jedi in pitju, v domačem ozkem krogu na prvi božični dan ter pri prijateljih in znancih na Števanov. Zadnja leta, odkar daje tekstilna industrija mariborskemu mestu drug, bolj živahen tempo, se je tudi ta božična tradicija nekoliko izpremenila. Ljudje gredo za praznike tudi radi v gledališče, v kino, v lokale in v kavarne. Tako je bilo letos. Vsi mestni lokali so na oba praznika

doživeli rekorden obisk

Kdor je snoči napravil izprehod po mestnih kavarinah in gostilnah, je bil presenečen, kje se je vzele toliko ljudi, ki so zasedli sleherni stol. V pozne nočne ure je trajalo to pisano življenje po lokalih in ulicah. Posebno velik naval je bil pa v gledališču, kjer se je dajala prvič domača mariborska opereta noviteta »Vse za šalo«, kateri je napisal besedilo igralec Gorinšek, glasbo pa mariborski vojaški kapelnik kapitan Jiranek. Delo je razvelo gledalce, da je vladalo v gledališču pravcato pustno razpoloženje. Ljudje se smeha sploh niso mogli otrestiti. Prav tako lep obisk je imel pa danes popoldne »Ljudski oder«, ki je dajal v dvoranah na Aleksandrovi št. 6, znano našo dramo »Vrnitev«. Predstava je bila že nekaj dni poprej razprodana ter je dosegla v izvrstni režiji gledališkega režiserja Malca velik uspeh.

Smučarji so prišli na svoj račun

Praznik so nam prinesli sneg do kolena. Včeraj je bil še nekam moker in južen, danes zjutraj pa je pritisnil mraz, da je kar škripalo pod nogami. Že dopoldne so smučarji prekrili smučišča za Tremi ribniki in zunaj za Betnavo pod Pohorjem, še več pa jih je bilo popoldne. Tudi na Pohorju so imeli lep obisk. Veliko smučarjev je preživelo praznike v pohorskih postojankah. Da pa niso ostali na tako velik praznik brez službe božje, je poskrbel Aljažev klub v Mariboru, da je bila včeraj dopoldne ob 9 na vrhu Pohorja, na Klopnem vrhu sveta maša.

Trgovci so se letos dobro odrezali

Zadnje dni pred Božičem je bila v mariborskih trgovinah taka stiska, da si komaj prišel do pulta. Prve dni tega »zlatega tedna« so hodili po ulicah z zavoji obloženi deželani, ker so Mariborčani ukali z nakupom večnoma na zadnji dan, v soboto. Ta dan pa je bil dosežen v trgovinah menda res rekorden obisk, odkar obstojajo. Vsi trgovci so letos z uspehom predbožične kupčije izredno zadovoljni. Vidi se, da je Maribor letos s svojim zaledjem zelo dobro odrezal v gospodarskem pogledu in to se očituje tudi v trgovini.

Se ena bilanca letošnjega božiča

To je bil zunanji okvir mariborskih božičnih praznikov. Druga, še lepša in bolj globoka je slika mariborskega božiča v duhovnem pogledu. Kdor je videl nabit polne mariborske cerkve ob polnočnici, kdor se je trudil, da bi na božični dan dopoldne prišel v kakšno svetlišče skozi tesno zapahnjene vhode, da je stotine vernikov med službo božjo moralo stati izven cerkve, ta je dobil spoštovanje pred versko zavestnostjo Mariborčanov. Nismo še tako pokvarjeni v mestu, kakor si marsikdo misli. Nasprotno, verska zavest in moralna zavest in z njo tudi dobrodelnost, so tudi pokazali letošnji prazniki: Še nikoli ni bilo v Mariboru toliko božičnic ter se ni v predbožičnem času toliko storilo za reveže, kakor letos. Prednjačila je vsem meščanom zopet mestna občina s svojo veliko socialno odgovornostjo. Za svoje reveže je res vzorno poskrbela. Vsi so dobili večjo količino kurjave za praznike, večje prispevke za nakup božičnega priborja. Delavcem, ki so zaposleni pri pomožni akciji, je priredila božičnico, na kateri je dobil vsak en par močnih čevljev ter na roko poseben prispevek v gotovini od 40 do 100 din, kakršno družino pač ima. Obdarovanih je bilo na ta način 178 delavcev. Spomnila se je tudi revežev v sirotišnici in hiralnicah, uboge mestne šolske mladine, za katero je veliko

Prazniki mariborskih revežev

Drugo, kar dokazuje, da se v Mariboru jača verska in moralna zavest in z njo tudi dobrodelnost, so tudi pokazali letošnji prazniki: Še nikoli ni bilo v Mariboru toliko božičnic ter se ni v predbožičnem času toliko storilo za reveže, kakor letos. Prednjačila je vsem meščanom zopet mestna občina s svojo veliko socialno odgovornostjo. Za svoje reveže je res vzorno poskrbela. Vsi so dobili večjo količino kurjave za praznike, večje prispevke za nakup božičnega priborja. Delavcem, ki so zaposleni pri pomožni akciji, je priredila božičnico, na kateri je dobil vsak en par močnih čevljev ter na roko poseben prispevek v gotovini od 40 do 100 din, kakršno družino pač ima. Obdarovanih je bilo na ta način 178 delavcev. Spomnila se je tudi revežev v sirotišnici in hiralnicah, uboge mestne šolske mladine, za katero je veliko

storiло tudi Društvo za podporo revnih učencev, ki je razdelilo med otroke na stotine kosov obleke, toplega perila, obutve, šolskih potrebščin itd. Tudi mariborski tovarnarji so pokazali letos toplo srce in smisel za socialnost. V vseh tovarniških obratih so imeli božičnice, delavstvo pa je prejelo lepo darove v denarju in blagu. Največje in najlepše dobrodelno delo pa je tisto, ki je skrito in tiho ter javnost zanj ne izve. Vršile so ga tudi letos katoliške dobrodelne organizacije še v pospešeni meri. Posebno so se zopet odlikovala katoliška slovenska dekleta, ki so obiskala pred prazniki nešteto revnih družin ter so vsaki prinesla primerne darove. Lep božič so imeli letos tudi tisti reveži, ki so poprej leta in leta prezebali v razpokanih barakah in ozkih vaгонih, letošnje praznike pa preživljajo v lepih, človeka dostojnih, toplih hišah, ki jih je za nje zgradila mestna občina v Preglovi ulici.

Ljubljana od včera do danes

O ti presneta Sibirija! Tak mraz nam je napihala od včera na danes, da se nam že kar iz hiš skoraj ne da več hoditi! Tisti hudi val, ki se nas je bil toliko časa izogibal, ko se je klatil povsod drugod po Evropi, nas je končno vendarle dosegel. Že snóti je bilo kar bridko, tako da so se nekatere poznimi Stefanom že začeli delati nerodni »ščinkovci«, — davi pa je termometer kar začel noreti. Ob najbolj mrzli dnevi ur — to je ob sedmih zjutraj — je kazal —17 stopinj Celzija, v mestu! Zunaj, tam kjer krivec bolj pritise, — na primer na erodromu — pa z eno desetico pod ničlo ni bil zadovoljen. Dve je dosegel, pa še pičlo polovico tretje. V ušesa je peklo, v lica pa kar pikalo človek bi mislil, da je pri brivcu, ki ga štrca v obraz z ledenomrzlo nepodpisano »vodico«. Vsekovati se ti v takem na česti skoraj ne ljubi, ker se ti ne ljubi odpirati suknje. Tako urno slednji dviga pete kakor bi mu gorelo za hrbtom (narod pravi sicer malo drugače, ampak tega ne bomo napisali, ker je črka le črka).

Upamo, da se nas bodo Sibirici usmili in da nas, ki nimamo denarja za »pelce«, ne bodo izpostavili še hujšemu mrazu. Mraz je zdrav, če ga je preveč, je pa dober le za kanadsko metodo mesnega konzerviranja. Morda ga je vesel tu pa tam še kakšen zdravnik, ki ima bolj »suho« prakso.

Veseli so bili letošnji božični prazniki

Sneža se je bilo za beli božič kar dovolj nakadilo in napraskalo. Prijetno praznično razpoloženje je v soboto zvečer zavladovalo po mestu. Polnočnice so bile prav lepo obiskane. V vseh cerkvah so se ljudje kar gnetli. Zvečer so po delovstupu sedli doma za mizo in se prijetno imeli ob dominah, kartah in dobrem prigrizku. Še prej pa so se zbrali okrog jaslje, pokadili in pomolili ter zapeli nekaj starih, prisrčnih božičnih pesmi. Po deželi je še lepa navada, da morajo biti, ko ljudje pridejo od polnočnice nazaj, prva led krvava klobasa; v mestu te navade že skoraj ne pozna. Kar spat se spravijo; no, nazadnje tudi to ni tako napačno. — Na Sveti dan je na deželi še vedno v veljavi lepo pravilo in vzročilo, da ne smeš kaj prida hoditi od doma. Hiše se moras držati. Šele na Stefanov dan gredo ljudje po obiskih in tudi v gostilno zavijejo — če imajo kaj denarja preveč. V mestu pa tega že ni več. Na Sveti dan so se ljudje smučali in sankali po vseh tratih in bréghih v bližini mesta; pod Tivolijem, po Rožniku, v Podutiku, na Golovcu in drugod, — sneža je bilo povsod dovolj. Drugi so spet zavili še daleč na Poljuno, so jo udarili, na Gorjuše, na Veliko planino, na Kravce, na Rošco. To je bilo človeških pisanih pingvinov po belih poljanah in vrhovih! Drugi so sedeli v kavarinah, hodili v gledališče in v kino, se obiskovali, pogovarjali, prepevali, pa tudi predli čas. Objoim so prazniki naglo minili.

Včeraj, na Stefanov dan, je bila v Ljubljani, v cerkvi sv. Jožefa za ta datum prav redka slovesnost. Mladi jezuit p. Lado Lenček je imel novo sveta mašo. V zadnjih letih kar že ne pomnimo nove maše na ta dan.

Ljudje so začeli padati

Včeraj je padla na gladkih tleh žena občinskega sluga Antonija Siharova. Zlomila si je nogo. Ista nesreča se je zgodila tudi zasebnici Tereziji Kramerjevi. Tudi Cecilija Dolenc, delavčeva hčerka z Viča, je padla ter si poškodovala nogo. Nesreča ni prizanesla včeraj strugarju Pavlu Božiču. Tudi njemu je izpodrselo, zmanjkalo mu je pod nogami tal, pa se je potolkel. Vse ponesrečence so reševalci prepeljali v bolnišnico.

Reševalna postaja je bila klicana danes ob pol 5 na Vič. Ob tej uri sta šla na kolodvor soproga Celare. Na gladkih tleh je Celarčevi ženi Juliji, 20-letni privatni uradnici, spodrselo. Padla je in zažutila v hrbtu hude bolečine. Ni se

Tudi druga božična »presenečenja«

— ki pa niso nič kaj vesele vrste, so nam prinesli letošnji prazniki. Dolgi prsti mariborskih vlomilcev niti v sveti noči niso mogli mirovati. Izvršen je bil vlom v sanatorij dr. Ipavca v Tomšičevi ulici. Iz stanovanja je bila odnesena starinska težka zlata zapetnica, vredna 10.000 din, dalje zlati dragoceni uhani in 300 din gotovine. Tudi v Kersnikovi ulici je nekdo vlomil ter je prišel v stanovanje, v katerem spi več delavcev. Spravil se je nad njihova kolesa. S treh je pobral diname in električne svetilke. Tudi nesreča med prazniki ni počivala. V bolnišnici sta dva ponesrečena, ki sta si ledenih tleh zlomila noge. 50 letni železničar Franc Stergar je spodrsel v Vetrinjski ul. V Kamnici pa se je ponesrečila 48 letna trgovka Lucija Šrok. Huda nesreča se je pripetila tudi v bolnišnici sami, kjer se je opekla z vrelim lugom bolniška perica. Opekline so zelo hude ter je njeno stanje resno.

mogla dvigniti. Mož je nemudoma telefoniral na reševalno postajo, ki je takoj poslala svoje moštvo. Celarčevce so prepeljali prav tako v ljubljansko bolnišnico.

Meščani naše občine naj bi se ob teh tako pogostih nesrečah zavedali, da se kaj prav tako nerodnega lahko zgodi vsakomur od njih ali njihovih dragih. Če bodo to premislili, potem bodo poskrbeli, da bodo vsa zgajena mesta vestno posuli z žaganjem, pepelom ali peskom. Nesreča nikdar ne počiva — in zato ni prav, če jo samo izivamo z brezbriznostjo!

Ptič a Indija Koromandija

V temle hudem mrazu se ptičem godi kaj slabo. Vse je pokrito s snegom, kar je bilo po drevju in grmovju dobrega, pa so že zdavnaj obrali. Dobri njihovi prijatelji, člani »Društva za varstvo ptič«, so jim tudi letos poskrbeli za svojvrsto »božičnico«. Nabrali so same okusne dobrane in priboljške za ptičje želodčke. Pridni fanulus Jakopičevega paviljona, g. Pepe, ki je tudi sam prijatelj tega krilatega drobiža, pa je s temi darovi okrasil jelko ob paviljonu. Kar kmalu je pri tej sicer tih stavi nastal pernat živžav. To je priletelo ščinkavcev, senic in drugih »perotarjev«. Največ je svedra spet bolj ptičjih kaplarjev — vrabcev. Naj im le tekne ta nepričakovani priboljšek!

Nogometši so bili v Furlaniji

Naši nogometši — klub Ljubljana — so bili čez praznike povabljeni za mejo, v goste SC Udineseja, ki jih je bil lani v Ljubljani premagal s 6:2. Ljubljancem so bili tokrat v Udinah (Vidmu) prav lepo sprejeti. Pred dvatisoč gledalci so premagali Vidence z 1:0. — Po tekmi so bili gostje videmskega kluba, nato pa so odpotovali še malo naokrog ter si ogledali bojišča na Doberdolu. Takegale izleta si vsak ne more kar tako privoščiti!

Na Pesnici je zažarela elektrika

Obroč elektrificirane okolice, okrog Maribora se širi

Maribor, 26. decembra.

Pesnica pri Mariboru je dobila lepo božično darilo — električno razsvetljavo. Mestno elektriško podjetje v Mariboru, ki je elektrificiralo na jugu, zapadu in vzhodu tudi že širšo mestno okolico, posveča sedaj posebno pažnjo elektrifikaciji severnega mestnega zaledja. Lani se je elektrificiral obširen predel od Kamnice preko Rošpoha, Sv. Kungote do Svečine na severni meji, letos pa je prišlo še do sporazuma s krajevnimi izdatelji za elektrifikacijo Pesnice. Pred šestimi tedni je začelo podjetje z gradnjo daljnovoda, ki se okepi pri Sv. Kungoti ter je izpeljan vzdolž potoka Pesnice do državne ceste, kjer se obrne proti Pesnici ter se končuje v transformatorju v bližini kolodvora. Kljub vremenskim neprivikam so dela hitro napredovala, dasi meri daljnovod tri in pol kilometra ter je izpeljan po deloma zelo močvirnem terenu, kjer je bil postavljanje nosilcev precej težavno. Tudi krajevno omrežje v dolžini enega kilometra je bilo hitro napravljeno. Zaenkrat je priključenih na omrežje okrog 100 žarnic in dva motorja. Elektrificirano je naselje okrog kolodvora. Zanimanje za elektrifikacijo je med Pesničani zelo veliko, vendar je popolna izvedba težka zaradi tega, ker nimamo tu strnjene vasi, temveč so posamezni gospodarstva zelo razkropljena. Z elektrifikacijo Pesnice je postavljen tudi temelj za nadaljnjo elektrifikacijo severne meje in Slovenskih gor. Pesnica je mišljena kot izhodišče dveh velikih daljnovodov, od katerih bi eden šel proti St. Lju in Jarepinu ter bi zajel kraje ob severni meji, ki dobivajo sedaj tok iz Nemčije, drugi pa bi šel vzdolž potoka Pesnice v osrčje Slovenskih

goric proti Sv. Marjeti, Sv. Lenartu in Sv. Trojici. Do uresničenja teh načrtov je še sveda dolga pot ter jih ne bo mogoče izvesti drugače kakor z obilno pomočjo banske uprave.

Zrnca izpod Kon iške gore

Elektrifikacija Dravinjske doline napreduje. V našem listu smo 2. novembra poročali, da je elektrarna Fala pričela z elektrifikacijo Dravinjske doline. Slovenjekonjsko gradbeno podjetje Gologranc Konrad je na Tepanjskem vrhu že postavilo stavljišče za razvodni transformator, kmalu pa bosta dograjena tudi optolniski in poljanski. V doglednem času bodo stali že leseni vodi med Optolnico in Tepanjskim vrhom ter Poljancami, naker se bo pričelo z napeljavjo toka. Zaenkrat bodo napeljave deželni kraji: Optolnica z okolico, Malahorna, Markačica, Dobrišča, vas Pobreže, Tepanje, Draža vas z Žitami, Loče, Zbelovo, Laže in Poljane z okolico. Načrt predvideva tudi napeljavo toka med Tepanjskim vrhom, Slov. Konjicami in Zrečami, ki so toka zelo potrebne.

Svinjske bolezni. Že dolgo časa so bolele svinje po naših vaseh, vendar ne v številu, ki bi svinjerejce vznemirjale. Te dni pa je po svinjskih dvorcih v vsem slovenjekonjskem okraju nastala prava epidemija, ki grozi temeljito razredčiti vrste pitanih svinj. Živnozdravnik ima polne roke dela. Veliko število živali je poginilo, mnoge pa so jih morali predčasno zaklati. Bolezni, ki jih je več, so zavzele obseg, ki ga ljudje zlepa ne pomnijo. Čudno je, da se to dogaja zdaj, kajti svinje bolelaho navadno spomladi in sredi poletja.

Herwey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Današnja evropska družba obstoji iz samih dotikalnic krivulje, ki se je izgubila v čarju renesance in reformacije. Vsak človek, ki je imel vsaj takole nekega napol odprte oči, si je bil na jasnem, da je sam gospodar svoje usode. Nadaljevanje one krivulje, ki jo je še nekaj v Španiji in Italiji, je viselo v zraku. Možno bi bilo z njenim podaljškom preko Francije znova potegniti stari — ne, novi in še močnejši rimski lok. Anglija naj bi sama našla svojo pot v pekel. Z narodom, ki ceni trgovino nad vse druge svoje interese, ni mogoče ničesar začeti. Ne, ne, ti so živeli za večno zunaj tega loka. Barbari! Don Luis je spet segel po svoji škrlasti tablici. Zdelo se je, kakor da konji udarjajo šesterce.

V tem trenutku ga je spet prekinil vonj iz vinogradov in mu priklical, kakor se mu tolikokrat posreči, v izredno ostrih odtenkih v spomin gotove prizore iz njegovega tajnega življenja. Ko je plaval njegov pogled preko cvetočih vinogradov, je vstal v hipu in njem spomin na neko čisto podobno pokrajino, ki jo je gledal pred seboj pred približno četrst stoletjem.

Njegova kočija se je tedaj pomikala po neki strmi cesti med vinogradi in se počasi približevala gradu de Besance. Na kraju, kjer se mudi zdaj, je sedela njegova žena Marija. Spomnil se je, kako se je tedaj zahajajoče sonce poigravalo z njenimi zlatimi lasmi.

Nagnil se je na stran, vprav kakor da bi pričakoval, da se bo pojavila ob njem, in je nekaj pomrmal, ko je videl, da ni nikogar. Bleda rdečkasta barva blazin je bila le slaboten dih nastopajoče večerne zarje. Na naslonjaku se je zdaj pa zdaj poigravala medel odsev kakor goreči ježek nekoč na binkošti.

Markiz je v trenutku začutil potrebo, da stopi za trenutek iz svoje kočije. Kam se prav za prav pelje? Sem pa tja se mu je včasih zadelo, kakor da smeri njegovega potovanja ne odloča njegova lastna volja, pač pa neka druga. On je samo nekako sodeloval. Morda je bilo zmotno njegovo prepričanje, da je on tisti, ki določa sam sebi smer. Kaj je na primer postalo iz Marijinega otroka? Morda je narekovala modra previdnost, da se pozanimajo za to. Samostan, v katerem je pustil tega otroka, je bil čisto v bližini — samostan pri Božjem Detetu. Don Luis se je spet ironično nasmešnil in sklenil, da obišče mater prednico.

V tem trenutku se je že počasi približal na vrh grička. Tam daleč v dolini je videl markiz veliko stavbo z rdečo streho. Na njenem dvorišču se je dvigala iznad strehe ogromna platana. Okoli njenega vrha se je podila jata golobov, ki so se pripravljali na nočni počitek.

Poklical je Sancha in pokazal s prstom tja dol. Mož je nekoliko pri-

158

zdignil trepalnice in pokimal. »Torej vendar!« Že je računal s tem, da bosta tam spet počivala. Ob enakem škripajočem ropotu, kakršnega je izvajalo kamenje na tej cesti pred pet in dvajsetimi leti, je ustavil kočijo ob pešpoti, ki je vodila proti samostanu.

Tokrat je žrtvoval markiz nekoliko več časa za svoje opravke, kot pri svojem prejšnjem obisku. Dolgo se je razgovarjal s samostanskim prednikom, ki se je izkazala za zelo prevdarno in očitno, kar mučno diskretno žensko Vodila je zdaj ugodno samostansko šolo za mlade aristokratske dame iz Toskane. Don Luis je smatrala za modrega očeta vzgoje potrebne hčerke in je takoj pristala na to, da mu razkaže ves zavod. Don Luis je bil prispeljen vlnudno in potrpežljivo si ogledati samostansko kuhinjo, pralnice in šolske razrede. Le vrt si je ogledoval res z iskrenim občudovanjem. Skoraj se ni mogel spomniti, da bi bil kdaj videl kaj kak takšen starinski, pogansko klasičen vodomet kakor tu. Bronasti deček, ki je upiral v vodo svoje oči, katere mu je položil v jamice umetnik Fidija, se je markizu toliko dopadel, da mu je ob tej lepoti skoraj postalo tesno pri srcu. Celo nekaj besed je spregovoril, in z njimi izrazil svoje veliko občudovanje. Mati prednica Marija José pa je smatrala to hvalo za posmehljiv kompliment in se je trudila, kako bi svojega gosta čim prej odpeljala iz tega najbolj zanemarijenega dela samostana. Tega starinskega vrta je bilo prednico kar sram.

V velikem poznavalcu umetnosti, donu Luisu, pa se je vzbudila želja, kako bi prišel do tega bronastega dečka. Povprašal je po dvojniki, ki je manjkala. Prednica sploh ni vedela, kaj misli s tem dvojniki. Hitro je vrgla pogled na bronastega dečka. Zazdel se ji je nepotrebno razkošen in bujen. Nespodobna ponazoritev božjega deteta, kakršna v deklislo šolo ne spada, tako si je mislila. Toda, čisto določno si še ni mogla ustvariti svojega mnenja. Odsli sta dalje v refektorij, kjer je sedelo kot sveča pokonci trideset mladih deklet v elegantnih, z ribjimi kostmi podloženih oblekah. Bile so čisto lihe. Neka cestra jim je pri jedi brala z otožnim glasom nekaj o blaženem ubožstvu svetega Frančiška.

»Nečakinja nesrečne vojvodinje Parmške,« je dejala mati Maria José in pokazala na dekle podobno mladi: ciganki... — mlada grofica Monteficelli.

Mlada ciganka je poskušala neopaženo vreči svoj pogled na don Luis. Markiz pa se je potrudil, da so mu kraji njegovih rakovov padli bolj elegantno in se poklonil. Ta poklon bi bil lahko veljal avstrijski cesarji. Bil je nadvse dostojen, brezhiben in globok. Za mlado dekle kar nekoliko prehud. Dih velikega sveta, ki ga je don Luis prinesel s seboj, je prevzel mlado damo celo tu v samostanu božjega Deteta. Grofica Monteficelli je zardela. Don Luis se je v hipu počutil spet mnogo mlajšega.

... in še mnogo drugih plemiških imen je tu zastopanih,« je nadaljevala prednica. To je bil njen največji adut. »Dovolite mi, da vam

pokažem imenik iz zadnjih let.« Že pogostokrat je dobila svojo igro, ko je vrgla svoje karte na mizo.

To je bilo vprav ono, česar si je don Luis želel, a še ne dosegel. Vzel je zapiske v roko in kazal pri tem največje zanimanje zanje. Začel je obračati list za listom, začeni od zadaj. To v začetku tudi ni bilo tako težko. Vsaka učitelja rada govori o svoji šoli, kajti kakor je to edina stvar, ki jo v življenju pozna, tako je tudi edina stvar, o čemer se kolikor-toliko dobro govori. Toda, nazadnje je postala mati Maria José kar nekam slabe volje, kakor da bi se bila nečesa ustrašila. V imeniku so bili neki zapiski iz leta 1770, katerih kakemu bodočemu zaščitniku te hiše ne bi rada pokazala. Radovednost tega tuja pa je bila nenasitna.

»Kaj je to?«, je vprašal don Luis mrko in skoro nekam ježno. »Siroti Antonio, ki so ga dali v šolo angleškemu trgovcu Johnu Bonnytheathu — kaj? Kaj?« Obraz se mu je stemnil kakor oblak, ki prinaša nevihto. Ni bilo več dvoma o tem, da je razburjen.

Dios!, je dejal don Luis. Kdo bi si bil kaj takšnega mislil? K svojemu lastnemu staremu očetu! Nemogoče! Pa vendar resnično! Da, to mora biti Marijin otrok. Tu je potrdilo starega trgovca za malo Madonno, tu je tudi njegovih deset srebrnikov. Celo njena torbica in plašč. Njene stvari! Spet je čutil njene ledeno mrzle roke v svoji, kakor ono noč v gorah. Njegovo srce se je v hipu postalo mrzlo. Življenje ni tako enostavno, kakor si je bil mislil. Zazelel si je, da bi bil nezakonskega otroka svoje žene izpostavil v košari kje v gorovju. Narava gre svojo pot. Ta možnost, ki se je ni bil prej domislil, ga je žalostila v glavi, kakor da bi ga bil kdo udaril med oči.

Z materjo Mario José je bilo prav tako. Trudila se je, kako bi čim prej in natančno razložila, zakaj je ta ubogi otrok zdaj tu. Nekaj trenutkov je imel obraz don Luisa takšen izraz, da je šlo prednici že kar na jok. Končno pa je le opazil, kaj je storil. Premagal se je in spet potolažil prednico.

Sklenil je pregnati izraz neprijetnosti s svojega obraza z velikodusnostjo.

»Vi očitno niste razumeli, kakšen namen ima moj obisk pri vas, madame,« je nadaljeval. »Jaz sam sem brez otrok, toda moja rodbina je nekoč spadala med številne plemiške zaščitnike tega svetega kraja. Že dolgo let nisem bil v Italiji, ko pa je zdaj pot zanesla tod mimo, se nisem mogel več upirati svojemu mehkočutnemu, oziroma boljše rečeno, požreznemu nagnenju. Da vas obiščem. Spoznali boste iz tega, da je moje zanimanje za vaše imenike čisto naravno — no... lahko bi rekel tudi, podedovano. Dovolite mi, da vam izrazim vse svoje priznanje nad vašim odličnim oskrbovanjem in nad vašo zelo pomembno klientelo.«

Mati Marija José je zardela. Guba ob robu njenega pokrivala je kar žarela od ponosa.

† Blazij Grča

Zjutraj na sveti dan je umrl v Senčurju pri Kranju biseromašnik, gospod Blazij Grča, častni konzistorialni svetnik in upokojeni župnik goriske nadškofije, starosta slovenskih duhovnikov, star 93 let. Danes dopoldne ob 10 je bil v Senčurju njegov pogreb, ki so se ga udeležili številni odličniki, prijatelji pokojnega g. biseromašnika, in velika množica ljudstva.

G. Blazij Grča je bil rojen 19. januarja 1846 v Spodnji Beli pri Predvoru na Gorenjskem. Ljudsko šolo je obiskoval v Predvoru in v Ljubljani, kjer je maturiral leta 1867. Leta 1871 je bil v Gorici posvečen v duhovnika. Že v svojih bogoslovskih letih je mnogo deloval prosvetno kot Slovnan in Slovenec z dušo in s telesom. Služboval je nato zaporedoma po raznih krajih goriske nadškofije, tako med drugim 17 let v Cepovanu. Nato je bil 24 let župnik v Sempasu pri Gorici, vse do leta 1916, ko je stopil v pokoj ter se naselil v Senčurju pri Kranju. Tu je leta 1921 obhajal svojo zlato in leta 1931 v Predvoru svojo biserno sveto mašo.

Njegovo prosvetno delo na Goriskem je bilo vzgledno. Že kot bogoslovec je sodeloval pri »Zgodnji Danici«, pisal je v »Slovenca« in v »Vaterland« o narodnem položaju Slovencev na Goriskem. Sodeloval je pri »Glasovih katoliške družbe« ter pri »Folium periodicum«. Dopolnil je »Glasuc«, »Soič« in »Slovenec« o lokalnih gospodarskih potrebah, dajal navodila in vzpodbudo za nova poboljševalna dela. V Cepovanu je ustanovil katoliško politično žitnico, sodeloval je pri društvu »Sloga«, čigar podpredsednik je bil. V goriskem deželnem zboru se je pridružil dr. Antonu Gregorčiču. Od leta 1894 do 1907 je zastopal kot deželni poslanec volilni okraj Gorica—Kanal—Ajdovščina. V deželnem zboru je bil član pravnega in šolskega odseka. S svojimi interelacijami v zbornici je mnogo prispeval k vsestranskemu izboljšanju in napredku Goriske. Delal pa je tudi pri šolskem domu, pri Centralni posojilnici, pri Narodni tiskarni in pri nešteti drugih ustanovah in društvih. Bil je tudi zadnji predsednik »Duhovske zveze« v Gorici. On je dal tudi vzpodbudo za ustanovitev Cecilijanskega društva za gorisko nadškofijo.

Svetovna vojna je njegovo živahno delo zavrla, ni ga pa končala. Delavnost je prenesel med Senčurčane, ki so ga takoj vzljubili zaradi njegovega veselja in blagega značaja. Pomagal je pri dušnem pastirstvu, predaval pri Prosvetnem društvu, podpiral siromake z dejanjem in jih tolažil z dobro besedo.

Njegova blaga duša je zdaj odšla po zlato plačilo k Večnemu plačniku, ki najboljšo nagrado zvestega služabnika. Naj počiva v miru!

»Slovenski dom« je edini katoliški popoldnevnik!

Od tu in tam

Najdaljši predor v Srbiji bodo zgradili na novi normalni progi od Čačka do Banjaluke. To progo grade že dve leti. Vezala bo srednje Srbije z zgornjo Bosno, torej kraje, ki so izredno bogati na rudninah kakor tudi na plodni zemlji. Ob enem bo povezovala Južno Srbijo z Bosno in z Dalmacijo. Blizu Valjeva so morali zgraditi tudi več predorov, katerih eden bo dolg nekaj nad pet kilometrov. Proga bo gotova čez eno leto.

Izredne pozornosti in podpore je deležna planinska in smučarska postojanka Jahorina blizu Sarajeva. Kakor znano, so tam pred nekaj leti zgradili velik planinski dom, ker je okolica polna najlepših smučarskih terenov. Kmalu so začeli številni smučarji obiskovati to planino, ob enem pa se začeli pritoževati, da nikjer v bližini ni pošte. Našim bratom na jugu ni bilo treba dolgo moledovati in čakati. Pred nekaj dnevi je pošto ministarstvo sklenilo odpreti v enem izmed planinskih domov na Jahorini pogodbeno pošto, ki bo imela telefonsko zvezo s Sarajevom ter bo sprejemala pošiljke vseh vrst. S takimi dobrotami se naši planinski domovi ne morejo pohvaliti.

Največjemu črnogorskemu pesniku vladiki Petru Petroviću Njegošu bodo v Belgradu postavili velik spomenik. Posebno pripravljalo društvo že zbira prispevke. Doslej je imelo v nekaj letih velikanski uspeh, saj je zbralo nekaj nad milijon dinarjev. Glede običaja, po katerem se izdelava spomenika poveri tistemu umetniku, ki je po natečaju dobil prvo nagrado, so se mnogi odborniki društva izrazili zelo nepohvalno. Dejali so, da se ponavadi največji in najboljši umetniki natečajev ne udeležujejo ter so zato spomeniki dostikrat umetniško preskromni. Zategadelj predlagajo, naj bi se izdelava spomenika enostavno poverila enem izmed največjih jugoslovanskih kiparjev. Če se bo ta predlog zares izpeljal, bodo nezadovoljni vsi jugoslovanski umetniki, ki vedno protestirajo proti vsaki oddaji del brez predhodnega natečaja. Ker gre za velikanski spomenik, se bo za izdelavo spomenika potegovalo brčkone veliko število kiparjev.

Posebneža svoje vrste imajo v Kragujevcu. Belgrajski časopis se že večkrat poročal o njem, kako samosvoje življenje živi in si od časa do časa izmisli kako posebnost. Je precej imovit, vendar pa rad pomaga revežem. Živi po vzoru indijskega »Ghandija«, pa se je zato tudi njega prijel ime »Ghandi«. Poleti je šel okrog po okolici nabirat prispevke za reveže, sedaj pozimi, ko je padel sneg, pa hodi od hiše do hiše, lepo oblečen in s cilindrom na glavi ter žaga drva. Vsak dan po eno uro. Vse, kar zasluži, daruje za kragujevske reveže. Pravijo, da prav zaradi teh svojih muhastih navad od ljudi veliko dobi in revežem toliko bolj pomaga.

Pri izbiri načinov, kako bi mamili lahkoverni svet in iz njega iztisakali denar, so prevečani res zelo širokogrudni. O tem priča dogodek iz Mijatovca pri Čupriji. V vasi se je nekega dne kot senca razvedelo, da se je 12-letni Veri Stojić prikazala Mati božja. Ljudje so drveli skupaj in poslušali strme pripovedovanje male Verice, ki jim je znala govoriti silno fantastično, kako je bilo na onem svetu, kamor je je med spanjem v sanjah popeljal neki stari svetnik ter jo pripeljal prav do Mater božje. Dekletce je vedelo vsako jutro povedati kaj novega »z onega sveta«. Ljudje so začeli iz vseh krajev prihajati k dekletu in ga spraševati, če je morda videla na onem svetu tega in tega vaščana, moža, sina, hčer in tako dalje. Dekletce je vedno prebrisano odgovarjalo. Seveda za denar. Nazadnje pa so pametnejši vaščani le začeli sumiti v te dekletove »božje zveze« in pogruntali, da je bil njen oče tisti, ki je znal deklico vse prej naučiti, da je potem za denar tvezila lahkovernežem zgodbe iz raja in pekla.

Bučno svatbo je priredil svojemu sinu bogati kmet Stojan Ilić iz Stranice pri Kratovu. Povabil je kar 300 gostov, ki so se masili cele tri dni. Pojdi so dva vola, 12 evinj in 18 ovac. Vse to pa so poplaknili z 200 litri žganja in 600 litri vina. Koliko so pojedli drugih ljudi, ne poročajo. Kmet je veljala ta nenavadna svatba okrog 25.000 din.

Iz žalosti, ker se je morala poročiti s Slovom, ki ga ni ljubila, je znorela 16letna Olga Petrović iz Supskega pri Čupriji. Njen oče je bil bogat, pa se zato ni na noben način hotel sprijazniti z mislijo, da bi postal njegov zet kak siromak. A njegova hčerka se je zaljubila v fanta, ki ni imel niti rebre pare. Toda oče je zmagal. Dekle se je moralo poročiti s fantom, katerega ni ljubila. Prišlo je v možovo hišo in začela premišljevat o svoji težki usodi. Po nekaj tednih pa so ljudje že opazili, da govori zmešano. Poslali so jo k zdravniku, ki je povedal, da se je mladi ženi zmešalo.

Pet ljudi je težko ranil na vaški zabavi srbski hajduk Miloš Vojnović iz Bobovca pri Plevlju. Vojnović je pred tremi leti ubil nekega kmeta, nato pa pobegnil v gore. Tri leta se ni več prikazal, da so ljudje že mislili, da je izginil za vedno. Pred tremi dnevi pa se je nenadoma pojavil v hiši kmeta Sokovića, kjer je bila vaška zabava. Do zob oborožen je zagrozil, da bo ubil vsakega, ki bi odšel iz hiše in morda klical na pomoč. Prestrašeni ljudje so se po sili zabavali naprej, dokler se ni hajduk z nekim kmetom sprl. Ko je hotel ustrelet s puško, je skočil nadenj Soković, toda Vojnović je potegnil nož in Sokovića skoraj odrezal roko. Nato je potegnil bombo in jo hotel vreči ob tla. Takrat se je neki fant okorajšil in skočil pred hišo klical na pomoč. Hajduk pa ni čakal. Z nožem je začel mahati vse vprek ter dva kmeta skoraj do smrti zaklal. Ko je skočil iz hiše, je zagledal nekoga, ki je tekel proti njemu. Tudi tega je zabodel v prsa, nato pa šel pred hišo vaškega pogovarja in s puško petkrat ustrelil skozi okno. Strel je go gospodarja zadeli v prsa. Hajduk je nato urno pobegnil v gozd. Orožniki so ga takoj začeli zasledovati, pa niso mogli najti za njim nobene sledi. Pač pa so prijeli nekaj kmetov, za katere mislijo, da so hajduka tri leta skrivali.

Ko so domači in sosedje obkopal njegovo smrt, se je nenadoma dvignil z mrtvaškega odra kmet Pero Brković iz Velike Peratovice pri Belovarju. Pero je bil že star in betežen. Ko se ga je pred nekaj tedni lotila bolezen, so domači spoznali, da so mu ure že štete. Bolezen se je poslabšala in Pero je v sredo umrl. Položili so ga na mrtvaški oder, da so ga prihajali kropiti njegovi prijatelji in sosedje. Pozno v noč so sedeli ob odru, pili vino in se pogovarjali o pokojniku. Sredi te gostije pa je mrtvec nenadoma odprl oči in začel gibati z roko. Ljudje so se prestrašili. Eden za drugim so drli k vratom vsi preplašeni in zbegani. Soba je bila na mah prazna. »Mrtvec pa se je dvignil, poklical svoje prijatelje in nato z njim pil vse do jutra. Povedal je, da se je vsega zavedal, da pa ni mogel spregovoriti niti besedice niti migniti z udi.

E. Kästner: „Pikica in Tonček“

Na včerajšnji premieri Kästnerjeve dramatizirane mladinske povesti o čudnih dogodivščinah tovarnarjeve hčerke in delavkevinke sina je bilo živo in zabavno kakor že zlepa ne. Prav posebne vrste občinstvo je napolnilo gledališče — rekli bi skoraj lahko — do zadnjega kotička. To je bilo veselja, smeha in otroške glasnosti! Vseprek se je povpraševalo, govorilo, ugičalo in čebalo. Med odrom in otroško srenjo v dvorani je bil stik ves čas neposreden. Srečna oseba skrivnostnega gospoda Kazalca je bila posrednik med čisto igro, mentor, ki je pojasnjeval dogodke in skrbel za počitek, da se mlade glave ne bi preveč utrudile. Tako je prav za prav zavladalo nekakšno igro občestvo, ki je živo in intimno družilo avditorij z odrom. Oseba gospoda Kazalca je bila prav primerna in dobro utemeljena zamisel: predstavljala je komentatorja k nizu slik — prav tako kakor ga drobni, radovedni »fržovčkom« doma predstavljajo pri razgledovanju slikanic oče ali mati, starejši bratec ali sestrica.

Na nevsiljiv način je nemški Jud Kästner (tisto-krvni »t-ojezični« arjci prav gotovo tega ne bi znali, najmanj pa zadnje čase) razčistil pred mladimi gledalci in bralstvom v pisanih slikah zgodbe dveh otrok, kratke zgodbe, ki na okreten način razgaljajo moralna jedra, preprosti pro in contra iz življenja, belo in črno, ki je le v ostrem kontrastu otroški duši razumljivo in nazorno. Odraslim komentatorska vloga rahla trdnost in zgoščenost igre same in njene vsebine, za otroke pa je prav na mestu. V redu so tudi uganke, ki jih za razvedrilo in poživitev zastavlja drobni gledalski občini skrivnostni gospod Kazalec.

Sama vsebina je pravilčno preprosta in idealistično vzpodbudna. Simpatija dveh otrok iz različnih družabnih svetov je nekaj dandanašnji skoraj že izključnega. Sicer pa Kästnerjevo delo itak ni imelo namena, da bi prikazovalo to, kar se dejansko godi, ampak tisto, kar bi si mi vsi želeli, da bi se v tem današnjem, socialno tako razklenem svetu v resnici godilo. Čez smešni in tragični prepad, ki ga je bil dandanašnji med ljudmi, v jedru vendar tako človeško-prečloveško podobnimi in v bistvu konec krajev povprek dobrih ljudi odprl denar, čez ta prepad naj bi se vzpel zlati most ljubezni in medsebojnega

razumevanja. In ta most naj bi gradil in zgradil prav mladi rod že v svojih najznejših letih.

Tri in dvajset ljudi je bilo vprašenih v izvedbo »Pikice in Tončka«. Naslovni vlogi sta dala Vida Juvanov in nadarjeni Starič. Juvanov je v Pikici s popolno, občudovanja vredno iznajdljivostjo in prilagodljivostjo našla mladost, njen zdravi, simpatično naivni, dobri in živahni temperament. Ni se lahko živeti v take vloge, ki se nazadnje odraslemu zde že a priori sekundarne in ne bogve kako pomembne. Juvanovi je to uspelo in ta Pikica je njen velik uspeh. Starič je talentiran, že zdaj nevezan in igro gibčen. Vsi ostali so napravili pripraven, pester okvir. Posebe bi bilo omeniti imenitnega Pluta, očarljivo vihravo Nablocko, dobro gangstersko podobo Drenovca, hudomušnega nepridiprava Severja; figuro kuharice, da si je boljše ne moremo misliti, nam je predstavila Gabrijeličeva. Odlična guvernantka je bila Slavčeva. Prav dobro je Tončkovo mater oživljal Rakarjeva. In konec krajev so tudi drugi s svojimi drobnimi vlogami prispevali dober in učinkovit kos k skupnemu uspehu. Neverjetno srednja je med temi bila mustasta podoba mesarja Zlicarja, ki ga je igral Potokar. Neprekosljiv konferencier in neke vrste zunanji vodja vse igre je bil Gregorin, ki je znal dobro izzvati za zanimanje mladega drobiža.

»Pikica in Tonček« pa je v celotni tudi prav čeden uspeh režiserja Jožeta Šesta. Šest je znal tokrat primerno deliti, odstavljati in navezovati, ker si je bil razporedil snov v kratke slike, ki so gibljivosti in živahnosti igre v mnogem prav odlično koristile. Zvesto je posnel Kästnerjevo moralizirajočo osnovno koncepcijo, ki njegovemu šegavemu in lahkotnemu načinu pa je prispeval še lep ščepec iz svojega.

Tudi njegova scenografska rešitev je srečna. Ohranil je — izraz se nam zdi še najustrežnejši — nekakšno knjižno, slikaniško »dvorazsežnost« in ploskovitost. V prvo, generalno ploskev, ki poudarja — kakor mrtve črke na straneh skrbje za opis socialnega miljeja — kraj in razmere, v katerih se dejanje godi. V to ploskev pa je odmeril za razvoj igrskega dejanja globino. Slike so vnešene vanjo kakor ilustracije v knjigo.

»Pikica in Tonček« bosta imela mnogo obiskovalcev.

Gospodarstvo celjske občine

Iz poročil na predbožični seji občinskega odbora

Celje, dne 25. novembra 1938.

V petek zvečer je bila plenarna seja celjskega mestnega sveta. Seji je prisostvoval zastopnik banke uprave okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobeč. Zupan g. Alojzij Mihelič je poročal, da so bili vsi sklepi zadnje plenarne seje izvršeni.

Posebno dolgo poročilo je imel pri današnji seji finančni referent g. Vinko Prelog. Pred izvajanjem proračunskega zaključka za proračunsko leto 1937/38 je poročal o proračunu gradnje Delavskega doma v Celju, za katerega je bilo predvideno 2.000.000 din posojila od Borze dela. Neporavnanih je še 800.000 din, ker je gradnja Delavskega doma za toliko presegla dvamilijonsko posojilo. Celjska mestna občina je dala za Delavski dom 400.000 din posojila, to pa pred vsem zato, da je izplačal vsem domačim obrtnikom za dela v Delavskem domu. Olepševalno in tujsko prometno društvo v Celju je uredilo železno ograjo pred kolodvorom in tudi razna druga dela, zaradi česar se je zadolžilo. Celjska mestna občina je že prispevala 20.000 din, sedaj pa je navrgla še izredno podporo 15.000 din. Odboren je bil znesek 25.000 dinarjev za izpopolnitev kanalizacije v naselju med Cinkarno in Westovo tovarno. To pa je le dodatni znesek k že odobrenemu kreditu. Zakupna pogodba SPD s celjsko občino za celjsko kočjo se podaljša za eno leto.

Finančni referent g. Prelog je nato podal sumarični pregled osebnih in materialnih izdatkov,

dohodkov, zaostankov ter izkaza premoženja in dolgov za upravo leto 1937/38. Osebnih izdatki, predvideni po proračunu, so znašali 2.306.943 din, dejanski izdatki pa so znašali 2.230.005 din. Tako je bil tekoči predpis v primeri s proračunom za 76.937 din nižji. Izdatki uslužbencev mestnih podjetij znašajo po proračunu 730.518 din, dejanski izdatki pa so za 5507 din višji in znašajo 736.025 dinarjev. Materialni izdatki celjske mestne občine znašajo po proračunu 5.962.375 din, dejanski izdatki pa so za 16.683 din nižji. Veliko večji so dejanski izdatki mestnih podjetij, ki znašajo 7 milijonov 317.093 din, ki pa so za 1.319.266 din večji kot v proračunu. Celotni dohodki občinskega gospodarstva: doklade, takse, trošarine in razni nepredvideni dohodki znašajo po proračunu 8.089.817 dinarjev, dejanski dohodki pa znašajo 8.951.900 din, torej so za 887.875 din višji. Pri dohodkih mestnih podjetij opazimo, da jih je bilo za 8.125.105 din, med tem ko je bilo predvidenih 6.907.848 din. Torej so se dohodki zvišali za 1.230.199 din. Zaostanki ob zaključku poslovnega leta znašajo 1 milijon 358.665 din. Izkaz premoženja: aktivna celjske mestne občine znašajo 35.887.391,51 din, pasiva 16.750.497,84 din, tako da znaša čisto premoženje 19.136.893,67 din.

Sledila so še poročila o delu gradbenega, pravnega gospodarstva, personalnega odbora in o gospodarstvu mestnih podjetij.

Po praznikih je pritisnil hud mraz

Lep običaj - Zamude vlakov - Živahen potniški promet

Ljubljana, 27. decembra.

Božični prazniki so bili letos res taki, kakoršne opisuje ljudska fantazija in jih slikajo narodne pripovedke. Priroda je bila do pol m pokrita z belo odejo, ki bo blagodejno vplivala na spočitek utrujenih, rodovitne zemlje, ki pa bo z mrazom vred pomorila različen, poljem škodljiv mrčes. Praznik ev. Stefana je bil tako lep, da ga ljudje že kmalu ne pomnijo. Po vojni sploh se nismo imeli tako sončno — in snežnolepega praznika, ko se na kmetih sklepajo pogodbe za dekle in hlapce odnosno se prav na ta praznik delajo obračuni, koliko je kdo zaslužil in kakšne račune ima še hlapec do gospodarja.

Reporterju je star hlapec, ki je kot Jernej služil pri nekem bogatem, drugače stiskajočem gospodarju. Hlapec Jakob mu je pravil o lepem običaju, ki vlada v Ljubljani in na vzhodnem delu ljubljanske okolice. Na praznih ev. Stefana grede gospodarji ali po njih nalogu glavni hlapci v Štepanjo vas v cerkev. Pred cerkvijo so razstavljeni štanti, ki večidel prodajajo lesene konjčke. Te kupijo in jih darujejo cerkvi. Bajje so taki konjički prodani po večkrat. Za nje dajejo po kovaču in tudi več. Sv. Stefana prosijo, da bi jim obvaroval konje pred hudimi boleznimi in nesrečami. Božji grob v Štepanji vasi je drugače zelo obiskan v postnem času in na veliki teden pred veliko nočjo.

Pred dobrim tednom je v našo deželo pritisnil prvi val hujšega mraza iz severnih krajev, zlasti iz Rusije. Danes je napadel naše kraje še silovitejši mraz. In to pravi mraz, ki je zdrav za človeka, ki povzroča, da sneg škriplje in poje svojo zimsko pesem. Zunaj na prostem je živo srebro v termometru zdrknilo prav nizko pod ničlo, tako-le —18 stopinj in —17stopinj C. Na prostem je bil ta mraz prav občutljiv. Med mestnim zidovjem in zavetjem je bil znosljiv in je človek kar hitro občutil veliko razliko med mrazom v prirodi na prostem in v mestu.

Mraz je povzročil, da so imeli davi potniški in mednarodni vlaki znatne zamude. Lokalni promet se je davi še dokaj normalno in v redu razvijal. Težave so bile v prometu mednarodnih vlakov. OSE je imel nad 30 minut zakasnitve. Monakovski brzovlak z Jesenic v Ljubljano do 60 minut, prvi belgrajski brzovlak 50 minut in tudi drugi brzci so zaznamovali od 50 do 60 minut zakasnitve. Zamude je v bistvu povzročil mraz, kajti železničarji morajo premagati hude ovire in jim mraz povsod nagaja. Pridruži se pa ob jutranjih urah še megla. V eplošnem se pa na progi te praznike ni bilo hujših nesreč in težav. Promet se je za praznike lepo in redno razvijal. Vsi vlaki so iz Ljubljane in v mesto vozili veliko množico potnikov. Mladina je v soboto odhajala na 10 dnevne božične počitnice. Ljubitelji zimskega športa so se borili za mesta v vagonih, ko so šarili okrog s svojimi dilami.

Na glavnem kolodvoru je od sobote do davi vladala pri vseh potniških vlakih najživahnejše vrvenje in drvenje. Vse je nekam hitelo, kakor da gre za nagel tempo modernega izživljanja. Vsi vlaki so vozili iz Ljubljane natrpani potnikov. Nekateri pot-

niki so odhajali k svojcem, drugi z dilami v gore, tretji na oddih. Kakor na splošno javljajo, se je za božične dneve odpejalo z glavnega kolodvora nad 25.000 ljudi. Gorenjski vlaki so bili vedno nabiti izletnikov in smučarjev. Tja se je peljalo do 10.000 in še več ljudi. Tudi Kamnik je bil dobro obiskan, tako-le okoli 4000 potnikov je hitelo v Bistrico in na Kamniške planine. Tudi v ostali smeri je krenil val potnikov, mnogi proti Litiji in še dalje, mnogi na Dolenjsko po rujno kapljico in tudi na Notranjsko je marsikdo krenil, da v zatišju praznuje božične praznike.

Telefonske in brzojavne naprave so današnji mraz v splošem dobro prestale. Prav 1. 1929, je katastrofalni mraz, ki je dosegel nad —20 stopinj C, povzročil pri teh napravah ogromno škodo, ko so bakrene žice začele pokati. Današnji mraz je povzročil le nekatere sitnosti. Telefonska zveza na dolenjski progi je zaradi mraza postala slabša. Z Zagrebom deluje samo ena linija. Z Belgradom je telefon prekinjen. Najbrž so bili kje v Sremu in Slavoniji hujši snežni viharji. Proti Gorenjski sta 2 telefonski progi pokvarjeni. V druge smeri proti Notranjski, Trstu, ter Mariboru in Dunaju so telefonske zveze v redu.

Po nekaterih krajih Slovenije je pritisnil davi še hujši mraz, kakor pa v Ljubljani. Po nekaterih krajih Dolenjske, Kačevske in Notranjske je dosegel mraz celo —20 stopinj C.

Iz strahu pred gospodarjem si je izmisli roparski napad

Maribor, 26. dec.

Nedavno smo poročali o nenavadnem roparskem napadu, ki je bil izvršen na mladega pekarskega vajenca Ivana Krambergerja v Crmlenškaku. Fanta so pripeljali v mariborsko bolnišnico z razparanim trebuhom. Pripovedoval je, da ga je napadel v gozdu nepoznan razbojnik, ko je na kolesu svojega gospodarja razvažal pečivo. Ropar ga je sunil od zadaj v hrbet, da bi ga vrgel s kolesa, pri tem pa je fant padel s tako silo, da si je prelrgal trebuh ter ranil drobovje. Roparja je pregnal potem neki kolešar, ki se je pripeljal po cesti ter se ga je razbojnik ustrašil in pobegnil. Orožnikom, ki so poizvedovali za razbojniškim napadalcem, se je zdelo zadeva precej sumljiva. Ker niso mogli kljub stranskim poizvedovanjem ničesar zaslediti, so si ranjenega fanta nekoliko natančneje ogledali. Pri tem pa se je ugotovilo, da si je mladi vajenec vse napad lepo izmislil. V resnici ga ni nihče napadel, pač pa se je dečko zelo naglo peljal po strmini s kolesom ter je zaradi tega padel. Pri padcu je dobil omenjene poškodbe, razbito pa je tudi kolo, ki je bilo last njegovega mojstra. Tega se je fant tako prestrašil, da si je izmislil zgodbo o roparskem napadalu.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura		Veter	Padavine	
			zjutraj	popoldne		mm	vrsta
Ljubljana	770,7	-2,8	-16	85	10	NE ₂	—
Maribor	771,1	-5,5	-20	80	0	0	—
Zagreb	768,5	—	-7,0	70	10	N ₂	—
Belgrad	766,7	-4,0	-7,0	90	10	W ₂	—
Sarajevo	769,7	-1,0	-15	90	10	NNW ₂	—
Vis	758,1	6,0	1,0	80	10	NE ₂	11,0 dež
Split	758,2	9,0	2,0	40	10	NE ₂	—
Kumbar	755,5	12,0	1,0	50	10	NE ₂	—
Rab	761,5	5,0	-2,0	60	4	ESE ₂	—
Dubrovnik	753,9	9,0	6,0	50	10	ENE ₂	1,0 dež

Vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno ter mrzlo vreme.

Splošen pregled o poteku vremena od 24. do 26. decembra: 24. dec. ponoči je bilo popolnoma oblačno s srednje gosto meglo, ki je trajala do 7.40. Do 10.50 je bila redka in visoka megla. Ob 12.5 se je oblačnost nekoliko pretrgala, posijalo je tudi sonce, vendar pa je bilo do 15 pretežno oblačno. Takrat se je zopet popolnoma pooblačilo. Ob 15.45 pa je oblačnost zopet prenehala in je bila ponoči spremenljiva oblačnost. — 22. dec. do 5.50 je bilo pretežno jasno, nato pa se je popolnoma pooblačilo in se je pojavila v višini redka megla. Ob 9 je oblačnost pojenjala, pa se je zopet pooblačilo in naletavati je začel v presledkih sneg do noči. Okrog 18 je pričel pihati srednje močan jugozahodnik. Temperatura na aerodromu je bila —11,5. — 26. dec. do 8.30 je bilo popolnoma jasno. Ob 8.35 so se pojavile na vzhodu in severu majhne plasti visokih oblakov, ki so se pričeli ob 11.30 polagoma širiti, vendar pa je ostalo še dalje pretežno jasno do 16.50. Takrat pa se je pričela oblačnost naglo manjšati in ob 17.45 je bilo že popolnoma jasno in tako je ostalo v noč. Najnižja temperatura na aerodromu je bila 24 stopinj pod ničlo.

Koledar

Danes, torek, 27. decembra: Janez Evangelist. Sreda, 28. decembra: Nedolžni otroci.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Bežigrad — prosvetno društvo ima svoj V. prosvetni večer v četrtek, dne 29. decembra 1938, ob 8 zvečer v društveni dvorani pri Sv. Kristofu. Na eporedu je zelo zanimivo predavanje s skriptinami slikami: »Slovenski narodni običaji«. Predava gosp. Vinko Zor. Vsi Bežigradčani in ostali vladna vabljani!

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Torek, 27. dec.: Zaprtlo.
Sreda, 28. dec.: »Dobruščak«. Red Sreda.

Opera. — Začetek ob 20

Torek, 27. dec.: Zaprtlo.
Sreda, 28. dec.: »Boheme«. Gostovanje ge. Zlate Gjungenac. Red B.

Iz športne krošnje

Sneg, ki je zapadel pred prazniki in oba lepa božična dneva, zlasti Sv. Štefan, sta nas nenkrat prestavila v sredo smučarske sezone. Oba praznična dneva sta izvalila vse, kar ima dille, na sneg. Crnih romarjev po belih planjavah na Gorenjskem, Dolenjskem, in ljubljanski okolici in v Ljubljani sami je bilo polno. Tekem ni bilo mnogo. V Ljubljani so na Rakovniku preizkušali obe novi smučarski skakalnici, na Jesenicah pa so imeli že prve smučarske skakalne tekme na novo preurejeni skakalnici SK Bratstva pod Možaklo na Jesenicah.

Sneg in vreme je bilo povsod naravnost idealno. Prva letošnja skakalna prireditev na Jesenicah je kljub mrzlemu dnevu privabila na skakalnico precej skakačev in tudi precej gledalcev. Tekmovalo je 12 tekmovalcev, in sicer 7 juniorjev in 5 seniorjev. Med seniorji je zmagal z dvema lepima skokoma po 26 m in 25,5 m Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana); dosegel je 144,7 točke.

Sledijo: Razinger Tone (Bratstvo) 135,2 točke.

3. Knific Jože (Bratstvo) 121,8 točke.

Med juniorji pa je zmagal talentirani skakač Bratstva Leon Bukovnik, ki je že lani obetal, da bo prav dober skakač. S skokoma 22 m in 23,5 m je dosegel 145,9 točke.

Sledijo: Brun Albert (Bratstvo) 135,2 točke.

2. Razinger Lojze (Bratstvo) 132 točk.

Lep uspeh je doseglo naše lgaško moštvo Ljubljane v Udinah s tamkajšnjim FC Udinese.

Pred 2000 gledalci je Ljubljana zmagala z 1:0. Odločilni gol je zabil Grntal. Naše moštvo je bilo nad vse lepo sprejeto.

V tekмах za zimski nogometni pokal so bili doseženi naslednji rezultati:

V Sarajevu: Sašk : Bata 5:2 (1:1).

V Novem Sadu: Vojvodina : Radnički (Kragujevac) 3:2 (1:2).

V Osijeku: Slavija : Bačka (Subotica) 5:0 (2:0).

Slaboumni starček zmrznil

Maribor, 26. decembra.

Letošnja huda zima je že terjala svojo žrtev. V gozdu nad vasio Podkraj so našli zmrznjenega 78-letnega prevžitkarja Jurija Zapuška. Zapušek je bil prevžitkar ter je živel v Podkraj v mali hišici poleg svojcev. Zadnje čase so se začeli pri starčku pojavljati znaki umobolnosti. Že nekaj dni ni puščal nikogar več v svoje stanovanje. Njegovi svoji so se bali, da bo stari siromak od gladi umrl, pa so mu nosili jed k hiši ter jo puščali na oknu, da jo je jemal potem v stanovanje. Tako je tudi pred nekaj dnevi prinesla Zapušku njegova snaha popoldne ob 4 kavo za južino ter postavila skodelico na okno. Slišala je še, kako stari tast kašlja v sobi. Ko pa je poslala zvečer svoje hčerko z večerjo, se Zapušek deklinc ni več oglašal iz hiše. Domači so nato iskali staro moža, pa ga niso našli nikjer, ker je bila že trda tema. Naslednjega jutra so šli za sledovi, ki so se poznali po snegu ter so vodili za hišo v hrib ter v gozd. Kakih 500 m od hiše so našli na starčevem truplu. Ponoči je v snegu omagal ter zmrznil. Po sledovih se je videlo, da je starec dolgo blodil po gozdu sem in tja, plazil se je po grmovju in po skalah, dokler nazadnje ni omagal.

27 let je bil šahovski prvak

„Ne delaj teoretično pravih potez, pač pa predvsem takine, ki so nasprotniku neljube“

Sedemdeset let je minulo prav te dni, odkar se je rodil v Berlinu blizu Berlina mož, ki je povzročil v šahovskem svetu pravo revolucijo. Bil je to sin rečnih staršev. Pri njih doma se je reklo pri Laskerjevih. Mali Emil je kazal že v svojih najmlajših letih izredno nadarjenost. Posebno pri računu, bil v šoli pravo čudo. Starši bi ga bili radi študirali v višje šole, toda niso imeli sredstev. Zato se je moral nadarjeni sin posvetiti trgovini. Vedno pa se je počutil pri tem poklicu, kakor da ni rojen zanj, pač pa za nekaj višjega. Sam si je nato prihranil nekaj denarja, da je mogel obiskovati najprej gimnazijo, pozneje pa tudi visoko šolo. Posvetil se je filozofiji ter naredil tudi doktorat.

V enem letu postal mojster

S svojim dvajsetim letom se je začel tudi baviti s šahom. In prav ta igra mu je prinesla veliko slavo, takšno, kakršne mu samo njegov doktorat ne bi mogel nikdar dati. Tudi v kraljevski igri, ki se ji je posvetil z vso dušo, je pokazal nekaj posebnega, zaradi česar je v trenutku opozoril nase vedno šahovski svet. Nikomur se do danes še ni posrečilo, razen mlademu Laskerju, da je že po enem letu, odkar je začel premikati šahovske figure, postal mojster. In že pet let pozneje, to je bilo leta 1894 — si je prihranil naslov svetovnega prvaka. Ta naslov pa ni nosil nič manj kot celih 27 let, do leta 1921. Tudi takšnega prvenstva, ki bi trajalo toliko časa, do zdaj še ni imel nihče. Šele tedaj,

je dobila kraljevska igra svoj pravi smisel: Nič več ni pomenila boj, ki naj se razvija strogo po pravih šahovskih teorijah, pač pa boj, v katerem naj se merita dve duševnosti v tem, katera je bolj iznajdljiva in katera zna boljše preračunati slabost druge. Dr. Lasker je bil v šahu ne samo filozof, pač pa tudi neugnani borec. V svoji dobi je pomenil pravo čudo. Nihče ni mogel razumeti, kaj je prav za prav tisto, zaradi česar dr. Lasker dobi, zmaga, in samo zmaga. Nekaj izrednega prav gotovo, toda kaj? 27 let je moralo preteči, da so rešili odlični, da za dr. Laskerjem najboljši šahisti, to vprašanje.

Ne, samo sreča to ni mogla biti

Najznačilnejše besede o dr. Laskerju igri je napisal šahovski mojster Reti. Nekako takole je dejal: Dostikrat sem premišljeval, kaj dela dr. Laskerja nepremagljivega. Videl sem nešteto njegovih partij, ki jih je igral z najrazličnejšimi velikimi šahisti. Nešteto krat se mi je zadelo, da ima dr. Lasker pri igranju neko izredno, nepopredljivo srečo. Pri nekaterih turnirjih je dobil kar vse partije, kljub temu, da je bil dostikrat že čisto izgubljen. Vsaj tako smo bili prepričani, ko smo vselej po turnirju preigravali njegove partije. Toda dr. Lasker je dobival vse od kraja, tudi tiste partije, ob katerih bi marsikdo od nas

prav gotovo, če bi bil na Laskerjevem mestu, dvignil roke kvišku. Toda on se je boril do konca. Zdelo se je, da v tem boju, čim hujši je bil zanj, neverjetno uživa, pri tem ustvarja, česar ne bi znal nihče drugi.

Nekateri smo bili trdno prepričani, da se dr. Lasker poslužuje nasproti svojemu nasprotniku hipnoze, kajti človek, ki je videl stvari, kakršne je on počenjal, ni mogel drugega misliti. Splošno je tedaj prevladovalo mnenje, da mora vsaka partija, če jo dva igrata čisto tako, kakor zahteva teorija, dovesti do remisa. Tako je bil o tem prepričan tudi dr. Lasker. Zato se je sklenil poslužiti drugega orožja, ki naj mu prinese celo zmago, ne samo polovično. Ni hotel več igrati strogo teoretično pravilno, kajti zavedal se je, da se utegne tega skoraj naučiti, morda celo bolj kot on, tudi kdo drugi. Zato je rajši

napovedal boj nasprotnikov m živcem

Zastavil si je pri vsaki partiji prvo nalogo, da nasprotniku zrahlja živce. Toda, kako, ko je bilo vse polno šahovskih nasprotnikov telesno krepkejših kot pa on sam. Iznašel je način boja, ki je prinesel tudi živčno krepkejšim neprestano same poraze in to zaradi tega, ker je tem svojim nasprotnikom ubil živce. Znano je bilo o njem, da je igra vselej zelo slabo začenjal, vsaj ne tako, kakor je tedaj po najrazličnejših računih veljalo za najboljši. Toda to je delal namenoma. Svojo partijo je tako pripeljal navadno na rob propada. Tu pa se je naenkrat ustavil, prav v trenutku, ko je njegov nasprotnik mislil, da ga bo zdaj pa zdaj strl. Zvabil je na ta način svojega »sovražnika« tako daleč, da je bilo vsako teoretiziranje nemogoče. In šele tedaj se je z njim spustil v boj, pravi boj, kakršnega si je želel Lasker sam, boj brez pričenega znanja, boj dveh šahovskih umov, ki se zanašata vsak samo nase in ne na to, kaj stoji zapisano v tej ali oni knjigi. Torej boj dveh posameznikov, brez tuje pomoči. In v tem je bil dr. Lasker močnejši. Njegov nasprotnik se je tako nenadoma znašel čisto neke drugod, prepuščen samemu sebi. V takšnem položaju je moral ustvarjati znova vse sam, za kar pa je porabil mnogo več časa. Na čas pa je pri šahu tudi treba računati. Nasprotnik je prihajal po času v časovno stisko, vleči je moral poteze čedalje hitreje, njegova roka je bila čedalje bolj negotova. Naredil je prvo, nato drugo grobo napako, napad na njegove živce se je posrečil in Lasker je počasi vzel svinčnik in si zapisal — celo točko. Tako je bilo s prvimi, drugim in z vsemi, ki so pojedli preveč teorije. Takšen je bil torej njegov način igre: partijo je treba zavesti najprej na tisto pol, ki je nasprotniku čisto neznan. Vleči je treba vedno le tiste poteze, ki so njegovemu tekmecu najbolj neljube, ne pa tiste, ki bi bile morda teoretično najpraviše. Nasprotnik naj bo prepričan le čisto svojemu lastnemu umu. Nje-

Madžarske noše nanaš za božič.

gove poteze naj predstavljajo tisto, kar v kratko odmerjenem času njegov um spozna za najboljši.

Na šahovskem polju sami različni „vojaki“

Dr. Lasker je o sebi povedal tole: Šahovski boj je boj, v katerem nastopajo vedno drugačni vojaki. Če se hočeš s kom boriti, ga moraš prej spoznati. Ugotoviti moraš prej vse dobre in slabe strani svojega nasprotnika. Ne moreš postaviti eno samo mero za vse, kajti vsak igra drugače. Vsak ima brez dvoma svoje dobre, še bolj gotovo pa tudi slabe strani. In s temi se je treba predvsem seznaniti, če hočeš biti komu kos. Za mojstra Retija je na primer znano, da igra mnogo bolj z belimi figurami, Maroczy pa je spet eden tistih, ki se izredno dobro branijo. Ta Madžar napada le tedaj, kadar ga kdo od tega prisili. Pri Javonskem je spet nekaj drugega značilnega. Dosti njegovih partij sem videl, v katerih je bila njegova zmaga že na dlani. Tega se je Javonsky tudi sam dobro zavedal. Toda zdi se, kakor da mu je bilo vselej žal, da bo partije že konec in jo je še kar zavlačeval, kakor da se ne bi mogel posloviti od nje. No, in nazadnje jo je nešteto krat pripeljal tako daleč, da jo je nazadnje še — izgubil. In to je na primer pri njem treba vedeti. Šele ko so veliki šahovski mojstri do dna spoznali tudi dr. Laskerjevo igro, je prišel trenutok, da se je nad njim samim masčevalo to, zaradi česar je nad drugimi vedno samo dobival.

Priznaj tudi nasprotniku kaj

Ena največjih odlik, ki dišijo dr. Laskerja tudi še ob njegovih 70 letih, pa je ta, da nasprotniku tudi nekaj prizna. Lasker je znal tudi izgubiti, toda ob svojem porazu je znal tudi iskreno čestitati svojemu nasprotniku, potem pa spet začeti nov boj, plemeniti boj, brez jeze in užaljenosti, ki je tako čisto lastnost neštelih dobrih, še večkrat pa slabih šahistov. In to je nazadnje od vse šahovske igre tudi najplemenitejše, to je tudi zmaga, častna in velika zmaga. Vsakemu je treba dati svoje, ne misliti pa, da si se z veliko žlico najedel modrosti samo ti, pa čeprav je samo šahovska.

Italijanska zaščita mater in otrok

Na Mussolinijevo pobudo se je pred 13 leti začelo tudi v Italiji obsežno delo za zaščito mater in otrok. Zadnja številka lista »Lavoro Fascista« objavlja obširno poročilo o dosedanjih uspehih te zaščitne otrok in mater. Že same številke dovolj zgovorno govore o tem, kako veliko je bilo to delo. Razna društva za zaščito mater in otrok so pomagala od leta 1925 do 1938 dvanaestim milijonom mater in otrok. Nudili so jim to pomoč po raznih disperanzijah in drugih socialnih ustanovah. Pri tem delu je bilo zaposlenih nič manj kot 80 tisoč ljudi, med njimi zlasti veliko število zdravnikov in babic.

Zahtevajte povsod naš list!

Tudi volne uvaža Italija vedno manj

Italijanska trgovinska bilanca kaže letos predvsem velik uspeh proizvodnje umetne volne v avtarkični tekstilni industriji. Še lansko leto je uvoz naravne volne iz inozemstva v Italijo v prvih desetih mesecih znašal 378.000 kvintalov, v vrednosti 510 milijonov lir. V istih desetih mesecih letošnjega leta pa se je ta uvoz naravne volne zmanjšal na 298.000 kvintalov v vrednosti 354 milijonov lir. Kljub temu, da je italijanski uvoz najraznovrstnejšega blaga leto za leto padel, vendar se more reči, da bo preteklo še precej časa, predno Italija ne bo potrebovala nobenega uvoza več in bo lahko izhajala s tem, kar sama pridelata, to se pravi, predno se bo uresničila njena toliko zaželjena avtarkija. Gotovo je celo, da danes nobena moderna država, če hoče iti z duhom in napredkom časa naprej, ne more izhajati samo s tem, kar pridelata doma, pač pa je v večji ali vsaj v manjši meri odvisna od uvoza iz drugih držav.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 27. decembra: 12 Operetni napovedi (plošče). 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.20 Radijski koncert. 14 Napovedi. — 15 Veseli česki pevci in godci (plošče). 18.40 Odnos svetega do resnice (g. Fr. Terzaglav). — 19 Napovedi, poročila. — 19.30 Nac. ura: Ob 20 letnici Cankarjeve smrti (Ludvik Mrzel), Ljubljana. — 19.50 Vesela tedenska kravnika. — 20 Samospevi (gđc. Ksenija Kušelj, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek). — 20.40 Za ples in dobro voljo: Jožek in Ježek. — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Kmečki trio. — Konec ob 23.

Sreda, 28. decembra: 12 Valčki, polke in koračnice (plošče). — 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.20 Koncert angleške glasbe (plošče). — 14 Napovedi. — 15 Mladinska ura: Tepešni dan (g. E. Kralj, član Nar. gled.). 18.30 Plošče. — 18.40 Socialno predavanje in vajenci (g. R. Smersu). — 19 Napovedi, poročila. — 19.30 Nac. ura: Zimske sadije (inž. Milan Niketič). — 19.50 Uvod v prenos. 20 Prenos opere iz ljubljanskega gledališča: v I. odmoru: glasbeno predavanje (g. V. Ukmar); v II. odmoru: napovedi, poročila. — Konec ob 23.

Četrtek, 29. decembra: 12 Razni pevski zbori (plošče). — 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14 Napovedi. — 15 Brata Goloba igra na harmoniki. — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik). — 19 Napovedi, poročila. — 19.30 Nac. ura: Predavanje ministra za telesno vzgojo. — 19.50 Deset minut zabave. — 20 Koncert Radijskega orkestra. — 21 Prenos iz Turina. Simfonični koncert skladb Igorja Stravinskega s sodelovanjem pianista Suline Stravinskega. — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Prenos lahke glasbe iz restavracije Emona. — Konec ob 23.

Drugi programi

Torek, 27. dec.: Belgrad: 20 Narodne pesmi. 20.30 Kvartet. 21.45 Plošče. — Zagreb: 20 Hrvatski skladatelji. 22.20 Plesna glasba. — Praga: 19.25 Otroški zbor. 20 Božična glasba. 21.10 Orkester in zbor. 22.20 Plošče. — Varšava: 19 Ples. glasba in popevke. 20 Moniuszkova opera »Grad strahov«. — Budimpešta: 20 Wagnerjeva opera »Lohengrin«. 22.50 Cigan. glasba. — Italijanske postaje. I. skupina (421, 304 in 283 m): 17.15 Plesna glasba. 21 Massenotova opera »Werther«. — II. skupina (560, 369 in 263 m): 17.15 Vok. koncert. — 21 Igra. 22.15 Violina in klavir. — III. skupina (492, 272 in 221 m): 21.10 Zabav. koncert. — Dunaj: 20.10 Tirolski večer. — Berlin-Königsberg-Lipsko-Köln: 20.10 Plesni večer. — Bratislava-Frankfurt: 21 Haydnov ciklus. — Beromünster: 20.05 Leoncavallova opera »Bajazzo«. 21.35 Švie. glasba. — Strassbourg: 21.15 Opera.

Pozdrav angleških letalk.

Norman Railly Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Prišlec ga je zaničljivo pogledal, se naslonil na lok ter spet pogledal princa. Po vsem videzu je čakal, da ga bo princ kaj vprašal. Besedo hoče držati, besedo, ki jo je bil dal v gozdu siru Guyju, preden

sta se ločila. Dejal je bil, da bo še nocoj princa o vsem poučil. »Kdo je to... to...?« je drhte vprašal Ivan sir Guyja. Videlo se je, da se nikakor ne more znajti v novem, nenad-

9

nem položaju. Ker je bil pravkar sir Guy razburjen zahteval od njega, naj neznanka nemudoma obesi, se mu nenadoma posveti v glavi, da je bilo pravkar govora o Robinu Locksleyju, in že pri sami misli, da morda pred njim stoji ta sloviti razbojnik in plemiški uskok, ga popade strah za lastno življenje.

»Sir Robin Locksley!« odgovori Robin in se spoštljivo prikloni. Glas mu je zvenel mirno, neprislusno in samozavestno. Lady Marian, ki je ves čas strme gledala, kaj se godi, se je ob tem imenu od nenadnega razburjenja zdržnila. V istem trenutku pa so se tudi Robinove oči ustavile na tej krasni deklici. Narahlo se je nasmehnil, občudovanje je bilo v tem nasmehu, občudovanje in veselje. »Kako je postaven, junaki in silen!« si je ob istem času mislila lady Marian. Brž je vzporedila svoje prejšnje sanjarije in predstave o svojem junaku s tem živim človekom, ki stoji prav blizu nje tako pogumen, samozavesten in odločen, čeprav mu groze nevarnosti od vseh strani. Kakšna je razlika med Robinom iz njenih sanj in med živim Robinom, ki ga zdaj ogledujejo njene oči s toplimi, žametastimi pogledi! Ta je močan, raven kakor drevo v gozdu, vesel in hraber! Krasen vitez in junak! Pri tem hitrem presojanju in primerjanju pa jo nenadoma prekine glas princa Ivana, ki se je bil znašel, ko je videl, da je prišlec miren in vljuden.

»Pozdravljen bodi Dobrodošle!« reče princ ter mu v znak dobrodošlice pomiga z roko.

»Tudi ti mi bodi pozdravljen, princ!« odvrne Robin z glasom, v katerem se je rahlo razpozna la senčica posmeha, ki je

cikal na prejšnjo zahtevo sir Guyja. »Nauči Gisbournea gostoljubja! Njegovi sestranci oprode so mi poskušali vzeti to meco!« In še dostavi s porogljivim nasmehom, ko reče siru Guyju:

»Gisbourne, moral bi jim dajati več hrane! In že se pa tej posmehljivi opazki spet obrne k princu. »Tebi princ, pa pozdrav od Richarda!«

»Priznam, ti si razbojnik brez strahu!« jedko zavpije sir Guy in burno skoči s svojega stola kakor bi hotel dejansko napasti prišleca.

»Pusti ga!« pravi princ, mu zamahne z roko in ko ga je tako pomiril, se spet obrne k Robinu:

»Ti si mi všeč!« pravi. »Hvala lepa, princ, toda — Bogu bodi potoženo — Gisbourne o meni drugače misli in čuti! Pa kaj še vidim? Slabe volje je! Čemu pa ta slaba volja, Gisbourne? Mar so vešala že predolgo prazna?« vpraša porogljivo sir Guyja.

»Vem, za vešala, ki že davno čakajo na nekoga!« odvrne sir Guy. Robin se prikloni in se napravi kakor bi hotel oditi. Princ pa ga ustavi in mu reče dobre volje:

»Ostan! Ne boj se ga!«

Robin se ustavi, pogleda družino ki se je bila zbrala v neposredni priležnosti, in vnovič lady Marian, ki pod tem njegovim smelim in odkritim pogledom povesi oči. Princ pa se, kakor bi bil opazil mučni položaj, v katerega je bila po Robinovem pogledu zašla lady Marian obrne k njej in reče:

»Sir Robin, to je lady Marian!« Robin se globoko vljudno prikloni, poda lepi lady roko in reče:

»Nadejam se, da ste dobro potovali do Nottinghama?«

»To vas prav nič ne briga in mi je tudi vseeno, kaj si mislite!« se obregne vanj lady Marian, ki je hotela na ta način prekiniti svoje razburjenje, ki jo je bilo obilo, ko se je s svojo nežno roko dotaknila tega mišičastega in močnega »kaskonskega plemiča. Robin pa se prav nič ne zmede, ampak odgovori z jasnim namenom, da bi jo pred vsemi ponižal in v živo zadel:

»Kae fletna je, jezik ima pa presneto namazan!«

Te besede je govoril princu Ivanu; zanj kakor bi se sploh ne zmenil. Princ se je ob tej žolčni opazki zdržnil. Ta čudni in nerodni položaj je seveda izkoristil nottinghamski sodnik, ki se je bil spomnil Guyjeve žalitve:

»Sir Guy ima lady Marian tako rad, da si eplon ni upal govoriti z njo. Ta pa prav zares v besedah ni izbirčnica!«

Sir Guy se je ugriznil v ustnice in odgovoril, princ pa je z desnico opisal po zraku velik krog in dejal:

»Predstavljam vam sir Robin Locksleyja! To je tvoj domačin in gojitelj, sir Guy iz Nottinghama! Ostali pa so naši plemeniti gostje!«

Robin Hood se vsem lepo pokloni s samozavestnim nasmehom.

»Ali si že jedel?« vpraša princ. Robin odkima; ni še. Princ pa mu nato vljudno pravi:

»No, potem pa kar sedi meni nasproti!« Pokaže mu na mizo, ki je bila dve stopnici niže od njegove. Pri tej so že sedeli na debelih, lepo izrezljanih hrastovih stoli trije plemiči.

(Foto: Warner Bros.)

... ga je dvignil nad glavo ter ga s krepkim zamahom vrgel na stol prav pred princa...